

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Ζ'

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 567

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

✱

Ἐν Ἀθήναις, 19 Μαΐου 1891

✱

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἀθήναις	φρ.	8.—
Ταῖς ἐπαρχίαις	"	8.50
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	φρ. χρ.	15.—
Ἐν Ρωσίᾳ	ρούβλ.	6.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἰμυλίου Ζολᾶ : ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ. — *A. Matthey* : Ἡ ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΗ, (Μετὰ εἰκόνων, τέλος). — Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίτσι: ΙΣΠΑΝΙΑ.—*Μήτσου Κατσοπούλου* : ΑΧΑΡΑ ΛΟΓΙΑ. — ΥΓΙΕΙΝΗ.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματοσήμων καὶ χαρτονομισμάτων παντὸς ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ.

Ἀπὸ τῆς προσεχούς Κυριακῆς ἀρχονται δημοσιευομεναί εἰς τὰ «Ἐκλεκτὰ Μυθιστορήματα» αἱ

ΝΕΚΡΑΙ ΚΑΙ ΖΩΣΑΙ!

μυθιστορία προωρισμένη νὰ συγκινήσῃ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας καὶ κατακτήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ὄσων ὀλίγα τῶν τοιοῦτου εἴδους ἔργων. Αἱ

ΝΕΚΡΑΙ ΚΑΙ ΖΩΣΑΙ!

εἶνε ἔργον τοῦ ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΕΡΟΥΒΕΛ, γνωστοῦ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» καὶ ἐκ τῶν **ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΚΕΡΑΝΑΛΛ**. Ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ὁ ΜΕΡΟΥΒΕΛ εἶνε τὴν σήμερον γνωστός καὶ θαυμάζεται ὡς ἐπιφυλλιδογράφος διὰ τὸ δραματικὸν καὶ περιπαθὲς τῆς γραφίδος του.

Σπανίως ἔργον συγκινεῖ τὸν ἀναγνώστην ὡς αἱ

ΝΕΚΡΑΙ ΚΑΙ ΖΩΣΑΙ!

Εἶνε ἀφήγησις προσκαλοῦσα πολλάκις εἰς δάκρυα. Διὰ τὴν ἀληθῆ καὶ τὴν ζῶσαν ἐν αὐταῖς ἀναπαράστασιν σκηνῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, κρίνονται ὡς ἔργον τοῦ ΜΕΡΟΥΒΕΛ ἐκ τῶν ἀρίστων. Ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰς **ΝΕΚΡΑΣ ΚΑΙ ΖΩΣΑΣ** θὰ εὕρῃ ἀνθρώπους πρὸς τοὺς ὁποίους ἔχει ἐν τῷ βίῳ του διαγκωνισθῆ, καὶ γυναῖκας τὰς ὁποίας θὰ σκέπτεται ποῦ ἔχει πράγματι γνωρίσει.

ΑΙΜΥΛΙΟΥ ΖΟΛΑ ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ

Διὰ τὴν Ἑλένην τὸ πρᾶγμα ἐφαίνετο ὡς εἰ δὲν εἶχεν ὑποκύψει ποτὲ ὁ Ἑρρίκος εἰς τὴν παραμικρὰν ἀπερισκεψίαν· ἐνίοτε ὡς ὄνειροπόλησις ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν της. Ἠγαπῶντο καὶ δὲν ἤθελον φανερώσει αὐτὸ ποτέ. Καὶ μόνον θὰ ἔμενον εὐχαριστημένοι ὅτι τὸ γνωρίζουσι.

Εὐτυχεῖς στιγμαί, καθ' ἃς χωρὶς νὰ ὁμιλῶσι περὶ τοῦ ἔρωτός των συνενοοῦντο διαρκῶς διὰ τινος χειρονομίας, διὰ τινος θλάσεως τῆς φωνῆς καὶ ἀκόμη καὶ διὰ τῆς σιωπῆς των αὐτῆς. Τὸ πᾶν τοὺς ἐπανάφερον εἰς τὸν ἔρωτα τοῦτον, τοὺς ἐλίκνιζεν εἰς τὸ πάθος αὐτό, ὅπερ ἔφερον εἰς αὐτοὺς καὶ περὶ αὐτοὺς τὸν μόνον ἀέρα ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἠδύναντο νὰ ζῶσιν· καὶ μόνον ἔφερον ὡς πρόφασιν τὴν τιμιότητά των. Ἐπαιζον ἐν ὄλῃ τῇ εἰλικρινείᾳ τὴν κωμωδίαν ταύτην τῆς καρδίας των, διότι δὲν ἐπέτρεπον αὐτοῖς οὔτε αὐτὸ τὸ ἀπλοῦν σφίγξιμον τῆς χειρός, καὶ παρῆχεν ἀνέκφραστον εὐχαρίστησιν μόνον ὁ ἀπλοῦς

χαιρετισμός, τὸν ὁποῖον ἀντήλλασσον. Ἐκάστην ἐσπέραν αἱ κυραὶ εἶχον συνήθειαν νὰ πηγαίνουσι εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἡ κυρία Δεβέρλου καταγοητευμένη ἀπελάμβανε μεγίστης τέρψεως, ἥτις ἔφερον αὐτῇ ἀλλαγὴν τινα ἐκ τῶν ἐσπερίδων, τῶν χορῶν, τῶν μουσικῶν συναυλιῶν καὶ τῶν πρώτων παραστάσεων τοῦ θεάτρου· ἐλάτρευε τὰς νέας συγκινήσεις, καὶ δὲν συναναστρέφετο παρὰ καλογραφίας καὶ λερεῖς. Ὁ ἔρως αὐτός διὰ τὴν θρησκείαν εἶχε παραμείνει ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς μαθητείας της. Ἐπανήλθε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἀφρονα κεφαλὴν της καὶ ἐξέδηλοῦτο δι' ἐλαχίστων μικροτήτων, αἱ ὁποῖαι τὴν κατέτεलगον, ὡς ὑπομνησκουσαι αὐτῇ τὰς παιδιὰς τῆς μικρᾶς της ἡλικίας.

Ἡ Ἑλένη ἀνατραφεῖσα μακρὰν πάσης θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, κατείχετο ἀπὸ πραγματικὴν γοητείαν, ὡς ἐκ τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Παναγίας, εὐχαριστουμένη ἐπὶ πλέον καὶ διὰ τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν ἡ Ἰωάννα ἐφαίνετο ὅτι

ἀπελάμβανεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἐγευματίζεν ἐνωρίτερον τοῦ συνήθους, ἐπιπλήττουσα τὴν Ροζάλιαν νὰ μὴ βραδύνη, εἶτα ἐλάμβανε καὶ τὴν Ἰουλίαν διερχομένη τῆς οἰκίας της.

Ἐσπέραν τινὰ ἔλαβον μαζί των καὶ τὸν Λουκιανόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφέρθη πολὺ ἀσχημα, ἐδέησε νὰ τὸν ἀφίνουν εἰς τὴν οἰκίαν. Τὸ νὰ πηγαίνουν δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θερμὴν καὶ καπνισμένην ἀπὸ τὰ κηρία, παρείχεν αἰσθηματι ἡδυπαθείας καὶ εὐχαριστήσεως, ὅπερ μετ' ὀλίγον ἐγένετο ἀνάγκη διὰ τὴν Ἑλένην. Ὅσάκις ἤθελεν αἰσθανθῆ δισταγμούς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ὁσάκις ἀόριστός τις ἀνησυχία τὴν κατελάμβανεν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ Ἑρρίκου, ἡ Ἐκκλησία τὸ ἔσπερας τὴν καθησύχαζεν, οἱ ὕμνοι τῆς Παναγίας τῇ ἐπροξένουν μεγίστην θρησκευτικὴν διάχυσιν. Τὰ ἄνθη νεωστὶ κεκομμένα ἐπλήρουν τὸν ὑπὸ τὸν θόλον πνιγηρὸν ἀέρα ἐκ τῆς εὐωδίας των, καὶ ἀνέπνεεν ἐκεῖ τὴν πρώτην μέθην τῆς ἀνοίξεως. Ἡ προσευχὴ τῆς γυναικὸς αὐτῆς καθίστατο λατρεία, καὶ ἐμεθύσκετο εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγνότητος, ἀπέναντι τῆς Παναγίας παρθένου, μητρὸς ἐστεμμένης διὰ τῶν λευκῶν ρόδων της. Καθ' ἐκάστην ἐγονυπέτει πλειότερον, καὶ ἐκράτει τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας καὶ ὅταν ὁ ἔσπερινὸς ἐτελείωνεν ἤσθάνετο εὐχαρίστησιν νὰ ἀναχωρήσῃ Ὁ Ἑρρίκος ἀνέμενεν εἰς τὴν θύραν. Αἱ νύκτες ἐγένοντο θερμότεραι καὶ διήρχοντο τοὺς ἡσυχούς καὶ σκοτεινοὺς δρόμους τοῦ Παισῆ ἀνταλλάσσοντες μόνον ὀλίγας λέξεις.

— Καλὲ ἐγείνατε θρησκομανής, ἀγαπητή μου, τῇ εἶπε μίαν ἔσπεραν ἡ κυρία Δεβέρλου μειδιδῶσα.

Ἦτο ἀληθές. Ἡ Ἑλένη ἄφινε νὰ πληροὶ ἡ εὐλάβεια τὴν ἀνοικτὴν καρδίαν της. Οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὸ ἀγαπᾶν ἦτο τόσον εὐχάριστον. Ἐπανήρχετο λοιπὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡς εἰς τόπον συνεντεύξεως, ἐνθα τῇ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἔχη τοὺς ὀφθαλμούς δακρυβρέκτους καὶ νὰ παραμένῃ ἐπὶ πολὺ ἀφηρημένη ἐν τῇ σιωπηλῇ αὐτῆς λατρείᾳ. Ἐκάστην ἔσπεραν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἠδύνατο νὰ φωραθῆ ἡ ἀναβλάστησις τοῦ ἔρωτός της, τὸν ὅποιον ἔκρυπτεν ἐν ἑαυτῇ καὶ τὸν ὅποιον συνεκράτει καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἡδύνατο τέλος νὰ διαφύγῃ ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς καὶ νὰ ἀπομακρυνθῆ διὰ τῆς δεήσεως, ἐπὶ παρουσίᾳ τοσοῦτων ἀνθρώπων καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοσοῦτου θρησκευτικοῦ ὀργανισμοῦ· αἱ ψιθυρίζόμεναι εὐχαί, αἱ γονυκλισίαι, οἱ χαιρετισμοί, οἱ ἀκαταπαύστως ἐπαναλαμβανόμενοι λόγοι καὶ αἱ χειρονομίαι τὴν ἐλίκνιζον καὶ τῇ ἐπροξένουν μοναδικόν τι αἰσθημα, πάντοτε τὸ αὐτὸ πάθος ἐκφραζόμενον διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως ἢ τοῦ αὐτοῦ σημείου· ἤσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ πιστεύσῃ καὶ ἦτο ὑπερευχαριστημένη ἐκ τῆς θείας χάριτος.

Καὶ ἡ Ἰουλία δὲν ἐχαριεντίζετο μόνον διὰ τὴν Ἑλένην διελογίζετο, ὅτι καὶ ὁ Ἑρρίκος αὐτὸς εἶχε τραπῆ εἰς τὴν εὐλάβειαν. Μήπως σήμερον δὲν εἰσῆρχετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ τὰς περιμένῃ εἰς ἄθεος, ἐθνικός, ὅστις διεκήρυττεν ὅτι καίπερ ἀποπειραθῆς νὰ εὖρη τὴν ψυχὴν διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ἀνατομικοῦ αὐτοῦ μαχαιριδίου δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ κατορθώσῃ; Καὶ ὁσάκις ἤθελε παρατηρήσει αὐτὸν ὀρθιον, ὀπισθεν τοῦ ἀμβωνος, κατὰ τὸ ὀπισθεν μέρος μιᾶς στήλης, ἡ Ἰουλία ἐκίνει διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὴν Ἑλένην.

— Ἴδὲ τον, εὐρίσκεται εἰς τὴν θέσιν του· πιστεύεις ὅτι ἀπέφυγε νὰ ἐξομολογηθῆ πρὸ τοῦ γάμου μας; Ἄ! ἔχει χαρακτῆρα ἀκαμπτον, ἰδέτε τον, δά!

Ἡ Ἑλένη μετεκίνει τὴν κεφαλὴν πάραυτα· ἡ ἱεροτελεστία ἐπλησίαζε νὰ λήξῃ, τὸ θυμιατήριον ἐκάπνιζε, τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα ἔπαλλον ἐξ ἀγαλλιάσεως, καὶ ἐπειδὴ ἡ φίλη αὐτῆς δὲν ἦτο γυνή, ἡ ὁποία ἠδύνατο ν' ἀφήσῃ αὐτὴν ἡσυχον, ὤφειλε ν' ἀποκριθῆ.

— Μάλιστα, μάλιστα, τὸν βλέπω, ἐψιθύρισε χωρὶς κἂν νὰ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς.

Τὸν ἐμάντευσεν ὡς ἐκ τῆς εὐωδίας ἐκ τῆς ὁποίας ἤσθάνετο πλημμυροῦσαν τὴν ἐκκλησίαν· ἡ πνοὴ τοῦ Ἑρρίκου ἐφαίνετο νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ προσώπου αὐτῆς, ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν ψαλμωδιῶν καὶ ἐπίστευε νὰ ἴδῃ ὀπισθεν τῆς τὰ βλέμματά του, τὰ ὁποία ἐφώτιζον τὸν νάρθηκα καὶ τὴν περιέβαλλον γονυκλιτῆ διὰ χρυσῆς ἀκτίνας· καὶ τότε προσήχετο μετὰ τοσοῦτου ζήλου, ὥστε οἱ λόγοι της ἐξέλειπον, ἐνῶ αὐτὸς, ἀρκετὰ σοβαρός, εἶχε τὸ ὁμοίωτον ἦθος συζύγου, ὅστις ἤρχετο νὰ ζητήσῃ τὴν σύζυγόν του ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἤθελε περιμένῃ αὐτὴν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ θεάτρου· ἀλλ' ὁσάκις ἤθελον συναντηθῆ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συνωστισμοῦ ἢ τῆς βραδείας ἐξόδου τῶν εὐσεβῶν, ἀμφοτέροι ἐφαίνοντο πλειότερον φαιδροί, ἠνωμένοι διὰ τῶν ἀνθέων τούτων καὶ τῶν ἄσμάτων, ἐπεθύμουν δὲ νὰ συνομιλῶσι, διότι ἔφερον τὰς καρδίας αὐτῶν ἐπὶ τῶν χειλέων. Κατὰ τὸ πέραν τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν ἡ κυρία Δεβέρλου ἐκορέσθη. Μετέπιπτεν οὕτω ἐκ τοῦ ἐνὸς πάθους εἰς τὸ ἕτερον, ἐνοχλουμένη ἐκ τῆς ὑποχρέσεως τοῦ νὰ πράττῃ πᾶν ὅ,τι καὶ ὁ λοιπὸς κόσμος ἔπραττε. Ἐπὶ τοῦ παρόντος κατελήφθη ὑπὸ τῆς ιδέας τοῦ νὰ μεταβαίνει καὶ ζητῆ συνεισφοράς εἰς πλείστας οἰκίας ἕκαστον ἀπόγευμα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ προμηθεύσῃ ἐλαιογραφημένας εἰκόνας ἐγνωσμένων ζωγράφων.

Καὶ ἐδαπάνησε τὰς ἔσπερας αὐτῆς. ἔχουσα τὴν προεδρείαν καὶ κρατοῦσα τὸν κῶδωνα, κατὰ τὰς συνελεύσεις τοῦ Συλλόγου πολλῶν ἐπισήμων κυριῶν. Οὕτω κατὰ τὸ ἔσπερας τῆς πέμπτης ἡ Ἑλένη καὶ ἡ κόρη αὐτῆς εὐρέθησαν μόναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Μετὰ τὴν διδασχὴν, ἅμα ὡς οἱ ψάλλται ἔψαλλον τὸ μεγαλυνοῦσθαι ὁ Θεός, ἡ νεαρὰ γυνὴ εἰδοποιηθεῖσα ἐκ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας της ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν· — ὁ Ἑρρίκος εὐρίσκετο ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν του. Τότε ἐταπεινώσε τὰ βλέμματά της μέχρι τέλους τοῦ ἔσπερινου ὕμνου, μετὰ τὴν προσδοκίαν τῆς ἀναχωρήσεως.

— Ἄ! πόσον ὠραία ἐκάματε νὰ ἔλθετε! εἶπεν ἡ Ἰωάννα μετὰ τῆς παιδικῆς αὐτῆς ἀφελείας· φοβοῦμεθα πολὺ εἰς τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους.

Ἄλλ' ὁ Ἑρρίκος ὑπεκρίνετο τὸν ἐκπεπληγμένον, ἐπίστευεν, ἔλεγε, νὰ συναντήσῃ τὴν σύζυγόν του.

Ἡ Ἑλένη ἀφῆκε νὰ ἀπαντᾷ ἡ μικρά, ἐνῶ αὐτὴ τοὺς παρηκολούθει, χωρὶς νὰ ὀμιλῆ, ἀλλ' ὡς διήρχοντο καὶ οἱ τρεῖς τὸ προαύλιον τῆς ἐκκλησίας, ἠκούσθη φωνὴ κλαυθμῆρὰ λέγουσα:

— Ἐλεήσατέ με! ὁ Θεὸς νὰ σὰς συγχωρέσῃ.

Ἐκάστην ἔσπεραν ἡ Ἰωάννα ἔθετεν εἰς τὴν χεῖρα τῆς θείας Φαιτῆς ἡμισυ φράγκον, ὅταν δὲ παρετήρησε τὸν ἱατρὸν μόνον μετὰ τῆς Ἑλένης ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μετὰ τῆς ἀγχινοίας, καὶ ἀντὶ νὰ δοθῆ εἰς τὰς συνήθεις αὐτῆς κλαυθμηρὰς εὐχαριστίας, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐκκλησία εἶχε πλῆρον κενωθεῖ, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ διὰ τῶν τρικλιζόντων ποδῶν της, ψιθυρίζουσα ὑποκώφως ἀκαταλήπτους τινὰς λέξεις.

Προκειμένου νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν Παισῆ, ὡς συνήθως, ἐπροτίμων ἐνίοτε τὴν ὁδὸν Ρεουνάρδου, ὁσάκις ἡ νύξ ἦτο λαμπρά, μακύνοντες οὕτω τὴν πορείαν αὐτῶν, κατὰ πέντε ἢ ἕξ λεπτὰ περισσότερον.

Τὴν ἔσπεραν ταύτην ἡ Ἑλένη ἐπροτίμησε τὴν ὁδὸν Ρεουνάρδου, διὰ τὴν σκιὰν καὶ τὴν σιωπὴν της, ὑποκύπτουσα εἰς τὸ γόητρον τῆς ἐρήμου ταύτης ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν φανός τις, ἐξ ἀποστάσεως εἰς ἀπόστασιν, ἐφώτιζε, χωρὶς οὐδεμίαν σκιὰ διαβάτου νὰ πλανᾶται ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων.

Ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ εἰς τὸ μεμακρυσμένον αὐτὸ διαμέρισμα, τὸ Παισῆ ἐκοιμάτο ἤδη μετὰ τὴν ἡσυχον ἀναπνοὴν ἐπαρχιακῆς πόλεως. Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πεζοδρομίων τὰ ξενοδοχεῖα εὐρίσκοντο ὡς εἰς παράταξιν. Τὰ παρθεναγωγεῖα ἐφαίνοντο μαῦρα καὶ σκοτεινά, καὶ μόνον τὰ μαγειρεῖα τῶν ἐστιατορίων ἐφώτιζοντο ἀκόμη. Οὐδενὸς καταστήματος τὰ φῶτα διὰ τῶν ἀκτίων αὐτῶν

προσέβαλλον τὴν σκιάν, καὶ διὰ τὴν μοναξίαν αὐτὴν ἡ Ἑλένη καὶ ὁ Ἐρρίκος ἠσθάνοντο μεγίστην εὐχαρίστησιν. Δὲν ἐτόλμησε νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν τὸν βραχίονα.

Ἡ Ἰωάννα ἐβάδιζε μεταξύ των, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ὡς τις γέφυρα. Αἱ οἰκίαι ἐξηφανίζοντο ἐν τῷ σκότει. τείχη τινὰ ἐξετείνοντο καὶ ὑπεράνω αὐτῶν ἀνηρτῶντο μανδύαι ἐκ κλιματίδων καὶ φυλλωμάτων ἐκ πασχαλεῶν ἠνθισμένων. Τὰ ξενοδοχεῖα ἐξέτεινον τοὺς ἐκτεταμένους αὐτῶν κήπους εἰς φεγγίτης καθίστα ὁρατὰ τὰ μεμακρυσμένα χλοασμάτα καὶ τοὺς λειμῶνας, οἱ ὅποιοι ὠραϊότατα ἐξηπλοῦντο μεταξύ τῶν δένδρων, ἐνῶ ἐντὸς γαστρῶν, τὰς ὁποίας ἠδύνατό τις νὰ μαντεύσῃ συγκεχυμένως, δέσμαι ἱριδος διέχυον ἀρωματώδεις πνοὰς εἰς τὸν ἀέρα.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐβράδυνον τὰ βήματά των ὑπὸ τὴν εὐρεστον δροσερότητα τῆς ἐαρινῆς ταύτης νυκτός, ἧτις ἐμέθυεν ἐκ τῆς εὐωδίας, καὶ ἐνῶ ἡ Ἰωάννα μετὰ παιδικῆς χάριτος ἐπροχώρει, μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐπανελάμβανεν :

— ὦ! μαμά, κύτταξε! τί ὠρατὰ ἀστρα!

Ἄλλ' ὀπισθεν αὐτῶν τὸ βῆμα τῆς κυρίας Φαιτῆς ἠκούετο ὡς εἴ ἦτο ἡ ἠχώ τοῦ ἰδικοῦ των ὄλοεν τοὺς ἐπλησίαζε καὶ ἠκούετο νὰ ψιθυρίζῃ λατινικὰς τινὰς φράσεις, ἀκαταπαύστως ἐπαναλαμβάνουσα τὰ ἴδια, μὲ τὸ αὐτὸ μορμύρισμα.

Ἡ θεία Φαιτῆ ἐπιστρέφουσα οἴκαδε ἔκαμνε τὴν προσευχὴν της...

— Μαμά, μοῦ μένει μισο φράγκο, νὰ τῆς τὸ δώσω;

Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησιν ἐξέφυγε καὶ ἔτρεξε πρὸς τὴν γραίαν, ἧτις διηυθύνετο ὄλοεν πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Διόδου τῶν Ὑδάτων.

Ἡ θεία Φαιτῆ ἔλαβε τὸ ἀργυροῦν νόμισμα, ἐπικαλουμένη τὴν βοήθειαν ὄλων τῶν Ἀγίων τοῦ Παραδείσου· ἀλλὰ μετὰ τοῦ νομίσματος ἔλαβε καὶ τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου, τὴν ὁποίαν ἐκράτησε, καὶ διδούσα ἄλλοτον τόνον εἰς τὴν φωνὴν της ἠρώτησεν :

— Ἡ ἄλλη κυρία εἶνε ἄρρωστη;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα, ἐκπεπληγμένη.

— Ὁ Θεὸς ἄς τὴν φυλάξῃ καὶ ἄς τῆς δώσῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ του, καθὼς καὶ εἰς τὸν σύζυγόν της. Μὴ φεύγεις, μικρὴ μου κοπελλουῖδα! ἄφησε νὰ σοῦ εἰπῶ ἓνα : «Χαῖρε Μαρία» διὰ τὴν ὑγιείαν τῆς μαμμᾶς σου, καὶ σὺ νὰ ἀποκριθῆς μαζὶ μου : «ἀμήν». Ἡ μαμά σου τὸ ἐπιτρέπει καὶ γρήγορα θὰ τὴν φάσῃς.

Ἐν τούτῳ ὁ Ἐρρίκος καὶ ἡ Ἑλένη ἐρίγησαν ἅμα εὐρέθησαν μόνοι ἐν τῇ σκιᾷ συστάδος τινος ὑπερμεγέθων καστανεῶν, αἵτινες παρέκειντο ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐπροχώρησαν ἔτι ὀλίγα βήματα ἠδέως.

Ἡ γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν ἦτο ἐστραμμένη ἀπὸ ἀπειρον πλῆθος μικρῶν ἀνθέων καστανεῶν καὶ ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ αὐτῶν τάπητος. Εἶτα ἐσταμάτησαν· αἱ καρδίαι αὐτῶν ἦσαν πολὺ πεπιεσμένοι, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω.

— Συγχώρησόν με, ὑπετραύλισεν ἀπλῶς ὁ Ἐρρίκος.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἐψιθύρισεν ἡ Ἑλένη. Σιῶπα, σὲ ἰκετεύω.

Καὶ ὡς ἠσθάνθη τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐγγιζομένην ὑπὸ τῆς ἰδικῆς του τὴν ἀπέσυρε. Εὐτυχῶς ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἐπανεέλθει τρέχουσα.

— Μαμά, μαμά, ἐκραύγασε τὸ κοράσιον, μοῦ εἶπε μίαν εὐχὴν δι' ἐσέ.

Ἐκαμπτον τὴν ὁδὸν Vineuse, ἐνῶ ἡ θεία Φαιτῆ κατήρχετο τὴν κλίμακα τῆς Διόδου τῶν Ὑδάτων ἀποτελειῶνουσα τὴν προσευχὴν της.

Ὁ μὴν εἶχε παρέλθει ἡ κυρία Δεβέρλου ἐπορευέτο εἰς τὸν ἐσπερινόν δύο ἢ τρεῖς φορὰς ἀκόμη. Κυριακὴν τινὰ, τὴν τελευταίαν, ὁ Ἐρρίκος ἐτόλμησεν αὐτὴς νὰ περιμείνῃ τὴν Ἑλένην μετὰ τῆς Ἰωάννας. Ἡ ἐπιστροφή ὑπῆρξεν εὐ-

χάριστος, ὁ μὴν οὗτος εἶχε παρέλθει μετ' ἐξαιρετικῆς τερπνότητος. Ἡ ἐκκλησία παρίστατο πρόξενος τῆς καταπραΰνσεως καὶ προπαρασκευῆς διὰ τὸ πάθος. Ἡ Ἑλένη παρέμενεν ἐν ἀρχῇ ἡσυχος. Εὐτυχῆς ἐκ τῆς ὑπερασπίσεως, ἦν ἀπελάμβανεν ἐκ τῆς θρησκείας, δι' ἧς ἐπίστευεν ὅτι δύναται νὰ ἀγαπᾷ χωρὶς φόβον. Ἀλλὰ τὸ ὑπουλον πάθος ἐξηκολούθει νὰ τὴν καταβριβρώσῃ καὶ ὁσάκις ἐξεγείρετο ἐκ τῆς εὐσεβοῦς νάρκης της, ἠσθάνετο ἐαυτὴν κατεχομένην καὶ δεσμευμένην ὑπὸ δεσμῶν ἀρρήκτων, ἅτινα ἠδύναντο νὰ τῇ ἀποσπάσωσι καὶ τὰς σάρκας, ἐὰν ἐτόλμα τις νὰ τὰ θραύσῃ.

Ὁ Ἐρρίκος παρέμενεν αἰδήμων, καὶ μῶλα ταῦτα ἡ Ἑλένη παρετήρει καλῶς, ὅτι φλόξ διεχύνετο εἰς τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἐφοβεῖτο παρ' ἐκείνου παράτολμόν τι κίνημα, ὡς ἐκ τοῦ τρελλοῦ πάθους του, ἐαυτὴν δὲ ἠσθάνετο καταλαμβάνομένη ἀπὸ ἰσχυροῦς παροξυσμοῦς πυρετοῦ.

Ἐν ἀπόγευμα, ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὸν περίπατον μετὰ τῆς Ἰωάννας, ἐτράπη τὴν ὁδὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ μικρὰ παρεπονεῖτο ὅτι ἐκούρασθη πολὺ. Μέχρι καὶ τῆς τελευταίας ἀκόμη ἡμέρας δὲν ἠθέλησε νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ ἐσπερινὸς τὴν ἐκούραζεν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ὁμοῦ αὐτὰς ἡ ὄψις αὐτῆς εἶχε λάβει τὸ χρῶμα τοῦ κηροῦ καὶ ὁ ἰατρὸς ἔδωκε γνώμην νὰ τῆς κάμνωσιν μακροὺς περιπάτους.

— Κάθισε νὰ ξεκουρασθῆς ὀλίγον, εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῆς, ὀλίγα μόνον λεπτὰ θὰ μείνωμεν.

Τὴν ἐτοποθέτησε πλησίον μιᾶς στήλης, αὐτὴ δὲ ἐγονυπέτησεν εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων. Ἐργάται τινὲς εἰς τὸ βάθος τοῦ παρεκκλησίου ἐκάρφωσαν παραπετάσματα καὶ μετέφερον τὰς ἀνορθήκας. Οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Παναγίας εἶχον λήξει τὴν προτεραίαν. Ἡ Ἑλένη, καλύψασα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον, δὲν ἔβλεπε, δὲν ἤκουεν, ἐξήταξε δ' ἐαυτὴν μετὰ τινος ἀγωνίας, ἂν ὤφειλε νὰ ὁμολογήσῃ εἰς τὸν ἄββα Γιοῦθον τὴν τρομερὰν ταραχὴν, τὴν ὁποίαν ἐδοκίμαζεν ἡ καρδία της· ἠδύνατο νὰ τὴν συμβουλεύσῃ· θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ τῆς ἀποδώσῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἡσυχίαν της, ἀλλὰ κατὰ βάθος χαρὰ ὑπέμετρος ἐξήρχετο ἐξ αὐτῆς, πηγαζουσα ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀγωνίας της. Ὑπερηγάπα τὴν θλίψιν της καὶ ἔτρεμε μήπως ὁ ἱερεὺς δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ τὴν θεραπεύσῃ.

Δέκα λεπτὰ παρηλθον καὶ κατόπιν μία ὄρα, ἐνῶ αὐτὴ ἐξηκολούθει μένουσα βεθυθισμένη εἰς τὴν πάλιν τῆς καρδίας της.

Ὅταν τέλος ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ τῶν δακρῶν, παρετήρησε τὸν ἄββα Γιοῦθον παραπλευρῶς αὐτῆς νὰ τὴν παρατηρῇ μὲ ἦθος ἐπώδυνον. Εὐρίσκετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅπως διδῆ ὁδηγίας εἰς τοὺς τέκτονας καὶ ἀναγνωρίσας τὴν Ἰωάνναν ἐπλησίασεν.

— Τί ἔχετε, τέκνον μου; ἠρώτησε τὴν Ἑλένην, ἧτις ἀνηγέρθη πάραυτα καὶ ἤρχισε νὰ ἀπομάσῃ τὰ δάκρυά της.

Δὲν ἤξευρε τί νὰ ἀποκριθῇ, φοβουμένη μήπως καμφθῶσι τὰ γόνατά της καὶ ἐκραγῇ εἰς λυγμούς. Τὴν ἐπλησίασεν ἔτι μᾶλλον καὶ ἐπανελάθεν ἠδέως:

— Δὲν ἐννοῶ νὰ σὰς ἀνακρίνω, ἀλλὰ διατί δὲν ἐμπιστεύεσαι εἰς ἐμὲ ὡς ἱερέα ἂν ὄχι ὡς φίλον;

— Κατόπιν, ἐψιθύρισεν ἐκείνη, κατόπιν, σὰς τὸ ὑπόσχομαι.

Ἐν τούτοις ἡ Ἰωάννα κατ' ἐρχὰς ἐφέρετο φρόνιμος τερπομένη νὰ ἐξετάζῃ τὰ ἀγαλμάτια τῶν δημοθυρῶν τὰς κάτωθεν τῶν σταυρῶν, τὰς ἀναγλύφους εἰκόνας, τὸ μῆκος τῶν πλαγίων παρεκκλησιῶν. Βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἡ δροσερότης τῆς ἐκκλησίας τῇ ἐκόμιζε τὴν ἐντύπωσιν ἀναψυκτικοῦ καὶ εἰς τοιαύτην ἀποχαύνωσιν, ἧτις μάλιστα ἐκώλυεν αὐτὴν νὰ σκέπτηται τῇ ἐπήρχετο κακοδιαθεσίᾳ ὡς ἐκ τῆς μοναστικῆς σιγῆς τῶν παρεκκλησιῶν, ἐκ τῆς εὐήχου ἐπεκτάσεως καὶ τῶν μικροτέρων ψόφων, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τού-

του τόπου, ἔνθα ἐνόμιζεν ὅτι ἤρχετο νὰ ἀποθάνῃ. Ἡ μεγαλύτερα ὁμως αὐτῆς θλίψις προήρχετο πρὸ πάντων ὅτε ἔβλεπε νὰ ἀφαιρῶσι τὰ ἄνθη, καὶ καθ' ὅσον, ἀπομακρυνόμενων τῶν μεγάλων ἀνθοδεσμῶν ἐκ ῥόδων, παρίστατο ὁ βωμὸς γυμνὸς καὶ ψυχρὸς, μὲ τὰ κρύα μάρμαρά του, ἄνευ κηρίων καὶ εὐδῶν ἀναθυμιάσεων. Τὸ αἷμα αὐτῆς ἤρξατο νὰ παγῶνῃ πρὸς στιγμὴν ἢ παρθένος, ἐνδεδυμένη ἀπὸ δαντέλλας, ἐσαλεύθη ὀλίγον καὶ εἶτα κατέπεσεν ὑπτίως εἰς τὰς χεῖρας τῶν δύο τεκτόνων.

Τότε ἡ Ἰωάννα ἀφῆκε κραυγὴν ἀσθενῆ· οἱ βραχιόνες αὐτῆς ἐξετάθησαν, κατέστη ἄκαμπος καὶ κατελήφθη ὑπὸ παροξυσμοῦ, ὅστις ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν τὴν ἠπέιλει.

Καὶ ὅταν ἡ Ἑλένη, ἀλλοφρονοῦσα, κατάρθρωσε νὰ τὴν τοποθετήσῃ εἰς τὸ ὄχημα, βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὅστις μεγάλως κατεθλίβετο, ἐστράφη πρὸς τὸν πρόναον καὶ μὲ τρεμούσας καὶ τεταμένας χεῖρας :

— Ὁ! ἡ ἐκκλησία! ἡ ἐκκλησία! ἐπανελάμβανε, μεθ' ὀρμῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπῆρχεν οἰοεὶ διαμαρτύρησις καὶ μομφὴ διὰ τὴν εὐλάβειαν, τὴν ὁποίαν καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς τελετῆς εἶχεν ἐπιδείξει.

Β'

Τὸ ἐσπέρας ἡ Ἰωάννα ἦτο καλλίτερα· ἠδυνήθη μάλιστα καὶ νὰ ἐγερθῇ ὅπως δὲ καθησυχᾷ τὴν μητέρα της ἐπέμενε, ἰσχυρογυμνόμεναι, νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἔνθα ἐκάθισεν ἔμπροσθεν τοῦ κενοῦ πινακίου αὐτῆς.

— Δὲν ἦτο τίποτε, μαμά, ἔλεγεν ἀγωνιζομένη νὰ μειδιάσῃ. Εἰξεύρεις ὅτι εἶμαι πολὺ ἀδύνατη... φάγε σύ. Θέλω νὰ φάγῃς.

Καὶ ὅταν παρετήρησεν ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῆς τὴν ἔβλεπε νὰ ὠχρίσῃ καὶ νὰ ριγῇ, χωρὶς νὰ δύναται νὰ καταπῆρ, προσεποιήθη ὅτι εἶχεν ὀλίγην ὄρεξιν καὶ ὠρκίζετο ὅτι θὰ ἔτρωγεν ὀλίγον γλύκισμα.

Τότε ἡ Ἑλένη ἐπέιγετο νὰ τελειώσῃ, ἐνῶ τὸ κοράσιον, πάντοτε μειδιῶν, μὲ ἐλαφρὸν τινα τρόμον τῆς κεφαλῆς, τὴν παρετήρει μὲ τὸ ἀξιολάτρευτον αὐτῆς ἦθος. Καὶ ἐν τέλει, ὅταν ἠθέλησε νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, δάκρυα ἀνέβλυσαν ἐκ τοῦ ἄκρου τῶν βλεφάρων του.

— Δὲν μοῦ ἐπέρασεν ἀκόμη, καθὼς βλέπεις, ἐψιθύρισεν ὄχι, μαμά, μὴ μὲ μαλώσῃς.

Ἦσθάνετο νὰ τὴν καταβάλλῃ μεγίστη χαύνωσις· αἱ κινήσεις αὐτῆς τῇ ἐφαίνοντο νεκραὶ καὶ ἐνόμιζεν ὅτι σιδηρὰ χεὶρ ἐπέιξε τοὺς ὤμους της· ἐφαίνετο ὁμως γενναία, καταταπνίγουσα ἐλαφρὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας πόνου νυγματώδεις κατὰ τὸν αὐχένα τῇ ἐπέφερον. Ἐπὶ τινα χρόνον ἐπελάθετο ἑαυτῆς, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν βεβαρυμένην καὶ συνεστέλλετο ἐκ τῆς ὀδύνης της. Ὅποτε ἡ μήτηρ αὐτῆς βλέπουσα αὐτὴν συσπειρωμένην, τόσον ἀδύνατον καὶ ἀξιολάτρευτον, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποτελειώσῃ ἐν ἀπιδίον, τὸ ὅποσον ἠγωνίζετο νὰ φάγῃ. Τὴν κατέλαβον λυγμοὶ καὶ ἀφῆκε νὰ πέσῃ τὸ μᾶκτρον της, κατόπιν δὲ ἤλθε καὶ ἔλαβε τὴν Ἰωάνναν εἰς τοὺς βραχιόνάς της.

— Παιδί μου! παιδί μου... ἐψιθύρισε μὲ τὴν καρδίαν συντετριμμένην ἐκ τῆς θέας τοῦ ἐστιατορίου αὐτοῦ, ἔνθα ἡ μικρὰ τὴν εἶχε τοσοῦτον συχνὰ διασκεδάσει διὰ τῆς λαιμαργίας της ὅτε ἦτο ὑγιής.

Ἡ Ἰωάννα ἠνωρθοῦτο καὶ προσεπάθει νὰ ἐπανεύρῃ τὸ μειδιάματά της.

— Μὴ τρομάζῃς καὶ δὲν ἔχω τίποτε... ἀληθινά... Τώρα ὅπου ἔφαγες, βάλλε με νὰ κοιμηθῶ. Ἦθελα νὰ σὲ ἰδῶ εἰς τὸ τραπέζι, διότι εἰξευρα ὅτι δὲν θὰ ἔτρωγες διόλου.

Ἡ Ἑλένη τὴν ἐσήκωσεν· εἶχε μεταφέρει τὴν μικρὰν αὐτῆς κλίνην πλησίον τῆς ἰδικῆς της εἰς τὸν αὐτὸν κοιτῶνα, καὶ ὅταν ἡ Ἰωάννα κατεκλίθη σκεπασθεῖσα μέχρι τοῦ πώγωνος, εἶπεν ὅτι ἦτο καλλίτερα· δὲν παρεπονείτο πλέον· εἰμὴ δι' ἐλαφροῦς πόνους ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς. Κατό-

πιν ἡ κακὴ διάθεσις αὐτῆς ἐφαίνετο νὰ χειροτερεύῃ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρξατο νὰ ὑποφέρῃ. Ἡ Ἑλένη ἐδέθησε νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ, ὀρκίζομένη ὅτι τὴν ἠγάπα πολὺ, καὶ τῆς ὑπεσχέθη νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ καὶ πάλιν, ὅταν θὰ ἤρχετο νὰ κοιμηθῇ.

— Τότε δὲν ἀξίζει, διότι θὰ κοιμοῦμαι, ἐπανελάβεν ἡ Ἰωάννα, τώρα μάλιστα, τὸ θέλω...

Ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἡ Ἑλένη παρέμεινε πλησίον τῆς ἐπισκοποῦσα τὸν ὕπνον της, καὶ ὅταν ἡ Ροζαλία παρουσιάσθη βαίνουσα ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν της, ἵνα τῇ ζητήσῃ τὴν ἀδειαν νὰ κοιμηθῇ, τῇ ἀπεκρίθη καταφατικῶς δι' ἐλαφροῦ νεύματος τῆς κεφαλῆς.

Ἐνδεκα ἐσήμανον καὶ ἡ Ἑλένη εὐρίσκετο ἀκόμη ἐκεῖ, ὅταν ἤκουσε νὰ κτυπῶσιν ἐλαφρῶς τὴν θύραν τοῦ διαδρόμου. Ἐλαβε λαμπτήρα καὶ φοβερὰ ἐκπεπληγμένη ἔσπευσε νὰ ἴδῃ.

— Ποῖος εἶναι;

— Ἐγώ, ἀνοιξε, ἀπεκρίθη φωνὴ ἀσθενεστάτη.

Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ Ἑρρίκου· ἔσπευσε νὰ ἀνοίξῃ πυρετωδῶς τὴν θύραν, εὐρίσκουσα φυσικωτάτην τὴν τοιαύτην ἐπίσκεψιν. Ἀναμφιβόλως ὁ ἱατρὸς θὰ εἶχε πληροφορηθῇ διὰ τὸν παροξυσμὸν τῆς Ἰωάννας καὶ αὐτόκλητος προσέτρεξε, γνωρίζων ὅτι δὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ προσκαλέσῃ αὐτὸν ἡ Ἑλένη, συστελλομένη καὶ κωλυομένη νὰ ἀναθέσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ὑγιείας τῆς θυγατρὸς της.

Ἄλλ' ὁ Ἑρρίκος δὲν τῇ ἔδωκε καιρὸν νὰ ὀμιλήσῃ· τὴν παρηκολούθησεν εἰς τὸ ἐστιατόριον τρέμων καὶ μὲ τὸ πρόσωπον ἀρκετὰ ἐξημμένον.

— Σὰς παρακαλῶ, συγχωρήσατέ με, ἐψιθύρισεν οὗτος λαμβάνων τὴν χεῖρά της, εἶναι τρεῖς ἡμέραι ὅπου δὲν σὰς εἶδα, καὶ δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ πλέον νὰ ἀνθῆξω εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν.

Ἡ Ἑλένη ἀπέσυρε τὴν χεῖρά της. Ἐκεῖνος ἀπεμακρύνθη ὀλίγον, καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ παρατηρῶν αὐτὴν ἐξηκολούθησεν :

— Μὴ φοβεῖσαι τίποτε, σὲ ἀγαπῶ, καὶ θὰ ἔμενα προσηλωμένος εἰς τὴν θύραν σου, ἐὰν ἤρνεῖτο νὰ μοῦ ἀνοίξῃς· ὦ! γνωρίζω καλῶς, ὅτι πᾶν ὅ,τι κάμνω εἶνε καθαρὰ τρέλλα, ἀλλὰ σὲ ἀγαπῶ... Σὲ ἀγαπῶ...

Ἐκεῖνη τὸν ἠκροάζετο σοβαρῶς, μετ' ἀφώνου αὐστηρότητας. Ἀπέναντι δὲ τόσῳ ψυχρᾷ ὑποδοχῆς ὄλον τὸ πάθος του ἀνέβη εἰς τὴν κεφαλὴν του.

— Πρὸς τί νὰ ὑποκρινώμεθα τὴν σκληρὰν αὐτὴν κωμῆδιαν; δὲν ἀντέχω πλέον, ἡ καρδία μου κινδυνεύει νὰ διαρραγῇ. Θὰ εὐρεθῶ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμω καμμίαν ἀνοησίαν, χειροτέραν αὐτῆς· μοὶ ἔρχεται νὰ σὲ ἀρπάσω, ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ σὲ φέρω μακρὰν...

Καὶ ἀνέκφραστος ἐπιθυμία τὸν ἠνάγκαζε νὰ ἐκτείνῃ τοὺς βραχιόνες. Εἶχον προσπελάσει ἀλλήλους καὶ κατεφίλει τὴν ἐσθῆτά της, ἐνῶ αἱ πυρέσσουσαι αὐτοῦ χεῖρες παρεξέτρεποντο. Ἐκεῖνη ἀπαθεστάτη παρέμενε ἄκαμπος.

— Καὶ ἀγνοεῖτε τί συνέβη; ἠρώτησεν αὐτὴν.

Καὶ ἐπειδὴ εἶχε συλλάβει τὴν γυμνὴν αὐτῆς χεῖρα ὑπὸ τὴν ἠνεωγμένην ἀκροχειρίδα τοῦ ἐνδύματός της καὶ ἐκάλυπτεν αὐτὴν ἀπὸ φιλήματα ἀκόρεστα, ἐφάνη καὶ αὐτὴ ἐπὶ τέλους ὅτι ἐκινήθη ἵνα ζωηρῶς ἀντιστῇ.

— Ἄφες με, δὲν βλέπεις λοιπὸν ὅτι δὲν σὲ ἀκούω; μήπως δύναμαι νὰ σκεφθῶ δι' αὐτά.

Ἐφάνη ἐφησυχάσασα ἐπ' ὀλίγον καὶ ὑπέβαλε καὶ αὐτὴς τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν.

— Καὶ δὲν ἠξεύρεις λοιπὸν τίποτε; δὲν ἠξεύρεις ὅτι ἡ κόρη μου ὑποφέρει; Εὐχαριστοῦμαι διότι σὰς βλέπω, λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ ἡσυχάσετε.

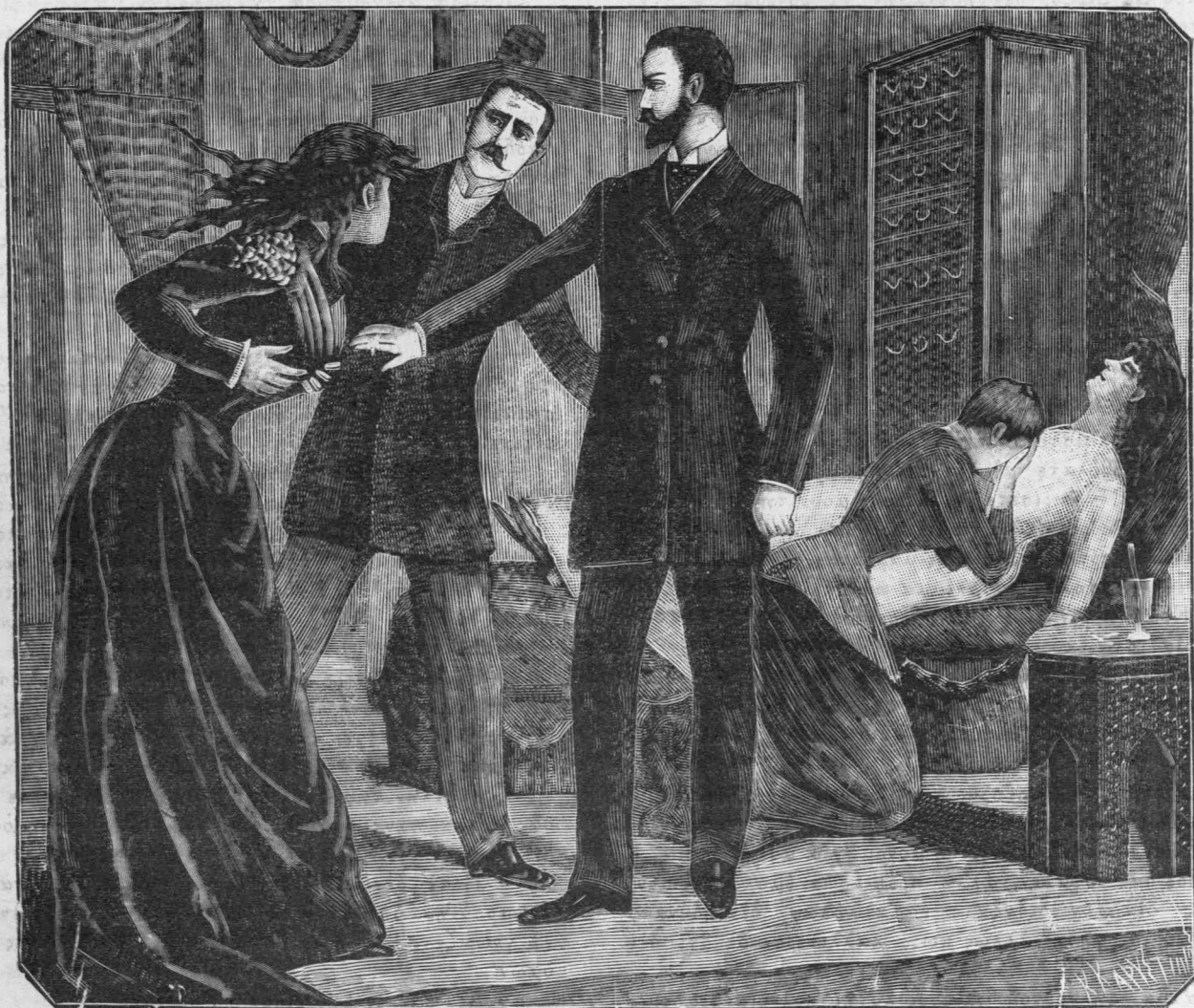
[Ἐπεται συνέχεια].

Κατὰ μετάφρασιν ΓΕΩΡ. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ, ἱατροῦ.

A. MATTHEY

Η ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΗ

Δὲν ἤξεύρει τί λέγει. Εἶνε παράφρων. (σελ. 458).

• Ὁ κύριος δὲ Μοζιρόν δὲν ἔφερεν ὄπλα· ἔλαβα τὰ πιστόλια τοῦ Λουκιανού.

• Ἀφοῦ τὰ βήματα ἐμετρήθησαν καὶ ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἐτοποθετήθησαν, ἐδόθη τὸ σημεῖον.

• Ὁ Λουκιανὸς ἐχαμήλωσε πάραυτα τὸ ὄπλον αὐτοῦ, καὶ χωρὶς οὐδὲ βήμα νὰ προβῆ, ἐπυροβόλησεν. Ἦθελε προφανῶς νὰ θέσῃ ἐκτὸς μάχης διὰ μιᾶς τὸν φοβερὸν αὐτοῦ ἀντίπαλον.

• Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἀνεσκίρτησε, καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸν λαιμόν.

• Ἡ σφαῖρα ἐτοποθετήθη εἰς τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐπενδύτου αὐτοῦ.

• — Καλῶς σκοπευθεῖσα! εἶπεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ· εἶνε

εὐτύχημα ὅτι δὲν ἐκινήθην· ἂν ἐπροχώρουν καὶ ἐν μόνον βήμα πρὸς τὰ ἔμπρός, θὰ ἦμην ἤδη νεκρός.

• — Πυροβολήσατε λοιπὸν χωρὶς νὰ ὀμιλήτε, κύριε! ἀνεφώνησε τῷ κυρίῳ Δὲ Μοζιρόν εἰς τῶν μαρτύρων τοῦ Λουκιανού.

• Ἡ ἀγωνία τῷ ὄντι ἦτο ἀνυπόφορος. Ὁ Λουκιανὸς ἴστατο ἐν κατατομῇ ἀποκρύπτων καὶ καλύπτων τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ πιστολίου.

• Περιέμενεν οὕτω τὸν θάνατον, χωρὶς νὰ δειλιῇ.

• Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἐστράφη πρὸς τὸν μάρτυρα, καὶ ὑποκλίνων·

• — Πυροβολοῦσι κατὰ βούλησιν, κύριε, ἀπεκρίθη αὐτῷ. Θὰ πυροβολήσω λοιπὸν, — ὅταν θελήσω.

• Ἐπειτα ἀναζητῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν περὶ αὐτόν :

• — Ἴδού ἐκεῖ, εἶπεν, εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα περὶ βημάτων, ἀνάξια λόγου σημύδα, ἰσχνὴ καὶ ἐλεινὴ, καὶ ἡ ὁποία οὐδέποτε θὰ ἔχη καλὸν μέλλον. Εἶνε καλλίτερον νὰ καταβληθῇ τάχιστα. Θὰ σκοπεύσω αὐτὴν διὰ τὸν δασονόμον.

• Καὶ χωρὶς νὰ φανῇ ὅτι ἐσκόπευσεν ἐπυροβόλησεν.

• Ἡ σφαῖρα ὀλόκληρος ἐβυθίσθη εἰς τὴν εὐτελεῖ σημύδα, ἥτις δὲν εἶχε βεβαίως δέκα καὶ πέντε ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου διαμέτρον.

• Τότε ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν προέβη βήματά τινα πρὸς τὸν Λουκιανόν.

• — Κύριε ὑποκόμη, εἶπεν, ἀφ' οὗ ὑπέστην τὴν ἀδικίαν σας, ὤφειλον νὰ ὑποστῶ καὶ τὸ πῦρ ὑμῶν· ἀλλ' ὦν ξένος τοῦ κυρίου Δὲ Σερζύ, δὲν ἠδυνάμην νὰ φρονεύσω εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου Δὲ Σερζύ.

• Εἶπον καὶ ἐγὼ λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς τοῦ Λουκιανοῦ.

• Ἐτι συγκεκινημένοι καὶ ὠχρός, ὁ Λουκιανὸς εἶπε σταθερῶς τῇ φωνῇ :

• — Λυποῦμαι, κύριε, διὰ τὴν προσβολήν, ἡ ὁποία ἐπέφερε τὴν σύγκρουσιν αὐτὴν. Μὴ δυνάμενος ἐγὼ νὰ τὴν ἀπαλείψω, ἀπαλείφετε αὐτὴν ὑμεῖς μόνος. Ἄλλα διακηρύττω μεγαλοφώνως ὅτι εἰσθε ἀνάξιοι τῆς προσβολῆς ταύτης. Οὐδόλως ἠπατήσατε εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον. Ἄλλα δὲν εὔρισκον πρόφασιν διὰ νὰ σὰς προκαλέσω, καὶ ἐζήτου τοιαύτην διὰ πάσης θυσίας. Ἴδού ἡ ἀλήθεια. Ὄφειλον αὐτὴν ὑμῖν. Δέχθητε αὐτὴν ὡς ἐπανόρθωσιν.

• — Σὰς εὐχαριστῶ, κύριε ὑποκόμη, εἶπεν ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν.

• Καὶ σύρων ἐπιστολὴν ἀπὸ τοῦ θυλακίου αὐτοῦ :

• — Πολὺ ἠθέλατε μὲ ὑποχρεῶσαι ἂν ἐλαμβάνετε τὴν καλοσύνην νὰ ἐγχειρίσετε ἐκ μέρους μου τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν εἰς τὸν κύριον κόμητα Δὲ Σερζύ.

• Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τοὺς μάρτυρας, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπ' ἐμὲ προσηλῶν τὸ βλέμμα αὐτοῦ.

• — Ἐφάνην γενναῖος; ἠρώτησεν.

• — Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησα.

• Ἐχαιρετίστησαν καὶ ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἀπεσύρθη διευθυνόμενος πρὸς τὴν πολίχνην καὶ συνοδευόμενος μόνον ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν μαρτύρων αὐτοῦ, ὅστις τὸν ἐγνώριζεν.

• Ὁ Ροβέρτος ἐστράφη πρὸς τὴν Βάλδα, ἀδιακόπως ἐμβυθισμένος εἰς σκοτεινοὺς ρεμβασμούς.

• — Ἴδού, εἶπε πῶς ἔληξεν ἡ μονομαχία αὐτὴ, κυρία· ὁ συνεταῖρός σας ἔσφαλεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὑμεῖς δὲν τὸν ἐδίδαξατε καταλλήλως· δὲν ἠδύνατο σχεδὸν νὰ ἐνεργήσῃ ἄλλως πῶς, καλλίτερον δὲ ὅτι δὲν ἐνήργησεν.

• Ἡ Βάλδα ἐξήλθε τοῦ θάμβους αὐτῆς καὶ διὰ βραδείας φωνῆς :

• — Ναί, εἶπεν, ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἔχει γενναιότητα, ἀλλ' ἔχει πρὸ πάντων τὴν ζωὴν του ἐξησφαλισμένην, καὶ διὰ τοῦτο ἔσωσε καὶ τὴν τιμὴν. Τώρα μένομεν ἡμεῖς οἱ δύο, δὲν εἶνε ἀληθές, κύριε; καὶ δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι ἐγὼ θὰ ἐξέλθω τόσον εὐτυχής.

ΜΕΤ'

Ἐσωτερικὴ καταδίκη.

• Ἡ Βάλδα ὠμίλει μετὰ τῆς σταθερότητος καὶ τῆς βεβαιότητος ληθθείσης ἀποφάσεως. Ἄλλ' ὁποία τις ἦτο ἡ ἀπόφασίς αὐτῆ;

• Ὁ Ροβέρτος μετ' ἐκπλήξεως παρετήρει τὴν παράδοξον ταύτην γυναῖκα, ἥτις ἐφαίνετο νῦν ἡρμωτέρα καὶ ἀποφασιστικωτέρα αὐτοῦ.

• — Ἐκστομίσατε ἐναντίον μου, κύριε, τρομερὰς κατη-

γορίας. Διακηρύττω ὅτι δὲν θέλω ν' ἀπαντήσω εἰς αὐτάς. Ἐπιθυμεῖτε νὰ συνομολογήσωμεν εἰρήνην; Ὁ κατηγορὸς εἶνε καλὸν νὰ κάμνη τὸν ἔνορκον καὶ τὸν δικαστὴν;

• — Ὁ δικαστής, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Ροβέρτος, δέχεται ἤδη φοβερὰν εὐθύνην, ὅταν ἀπαγγέλλῃ τὴν καταδίκην καὶ ἀφ' οὗ διεφωτίσθη ὑπὸ μακρᾶς διδασκαλίας καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαντήσεων τοῦ κατηγορουμένου· ἀλλ' ὁ αὐτοκαλούμενος δικαστής, ὅταν ὁ κατηγορούμενος ἀρῆται νὰ ἐκφρασθῇ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τι, εἶνε θρασύτης, ἡ ὁποία δὲν εἶνε τοῦ χαρακτήρος μου.

• Ἡ Βάλδα ὑπέλαθε σοβαρῶς :

• — Ἀρκεῖ. Γνωρίζω τί μοι ὑπολείπεται νὰ πράξω.

Διετέλεσεν ἐπὶ τινα στιγμὴν σιωπηλὴ, ὅσος καιρὸς ἀπῆ-τετο ὅπως ἀπαγγελεθῇ θανατικὴ ἀπόφασίς.

• Ἐπειτα ἀνεγείρουσα τὴν κεφαλὴν :

• — Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριε, εἶπε νὰ σὰς ἀποτεινῶ ἀκόμη μίαν ἐρώτησιν, τὴν τελευταίαν, ἡ ὁποία ὁμως δὲν ἀφορᾷ ἐμὲ. Ὑπῆρξα ἔνοχος, ὡς ὑπολαμβάνετε, ὑπῆρξα ἔτι μάλ-λον ἔνοχος, εἰσθε ἀνθρωπος ἔντιμος καὶ ἀνθρωπος τῆς καρδίας, καὶ βεβαίως ποτὲ δὲν θὰ ἤρμωζεν εἰς τὸν χαρακτήρα σας νὰ συμπεριλάβετε εἰς τὴν κατηγορίαν συγγενεῖς τῶν ἐνόχων;

• — Αὐτὸ εἶνε ἀληθές, κυρία, εἶπεν ὁ Ροβέρτος, δὲν εἶνε τοῦ χαρακτήρος μου. Αὐτὸ ὑπάγεται εἰς ἄλλης τάξεως ἀδικίαν. Τίς θὰ ἔρριπτε σήμερον ἐπὶ τῶν ἀθῶων τὰ σφάλματα τῶν ἐνόχων;

• — Κύριε, ἐξηκολούθησεν ἡ Βάλδα, ὑπάρχει ὄν τι, ἐφ' οὗ συνεκέντρωσα τὴν τελευταίαν στοργὴν καὶ τὰς τελευταίας ἐλπίδας μου, ἡ ἀνεψιά μου Ἀγγελίνα. Τὴν γνωρίζετε...

• — Βέβαια! εἶπεν ὁ Ροβέρτος, εἶνε χαριστάτη καὶ συνδύζει τὴν χάριν μὲ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀφοσίωσιν.

• — Καὶ εἰσθε βέβαιος, δὲν εἶνε ἀληθές, κύριε, ὅτι ἂν ὑπάρχῃ ἀλήθεια εἰς τὰς ἐναντίον μου ὑποψίας σας, ἡ Ἀγγελίνα δὲν ἐνέχεται καθόλου εἰς τὸ κακὸν τὸ ὅποσον ἠθέλησα νὰ κάμω ἢ εἰς τὸ κακὸν τὸ ὅποσον ἠδυνήθην νὰ σχεδιάσω;

• — Εἶμαι βέβαιος περὶ τοῦ ἐναντίου, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος. Χωρὶς ποτὲ νὰ σὰς κατηγορήσῃ ἢ νὰ σὰς προδώσῃ ἡ Ἀγγελίνα, — ἔχω τὴν πεποίθησιν, ἔχω τὴν ἀπόδειξιν, μάλιστα τούτου, — ἔμεινε σταθερῶς συνδεδεμένη καὶ πιστὴ εἰς τὴν φίλην τῆς Λουκίαν· ὥστε δὲν ἐνήργησε ἐναντίον σας, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλω νὰ διατηρῶ εἰλικρινῆ καὶ ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην.

• — Ποτὲ δὲν θὰ ἔχετε δι' αὐτὴν πολὺ μεγάλην εὐγνωμοσύνην. ὑπέλαθεν ἡ Βάλδα. Ἀγνοεῖτε, δὲν δύνασθε νὰ γνωρίζετε πᾶν ὅ,τι ἔπραξεν ὑπὲρ τῆς Λουκίας καὶ ὑπὲρ ὑμῶν.

• — Δὲν σὰς ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

• — Δὲν δύνασθε νὰ μὲ ἐννοήσετε τὴν στιγμὴν αὐτὴν, θὰ μὲ ἐννοήσετε ἴσως ἀργότερον. Μάθετε μόνον ὅτι ἡ Ἀγγελίνα δὲν ἦτο μόνον ἀφωσιωμένη, ἀλλὰ καὶ ἠρωϊκὴ· μάθετε ὅτι ἡ φίλια τῆς τὴν ὤθησε μέχρι τῆς μάλλον μεγαλοψύχου θυσίας. Μάρτυρα ἐπικαλοῦμαι τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὅτι σὰς λέγω τὴν ἀλήθειαν. Ἐντυπώσατε εἰς τὴν μνήμην σας καλῶς τοὺς λόγους μου, ἀναμνήσθητε τὴν ὄραν, κατὰ τὴν ὁποίαν προφέρω αὐτούς, καὶ ἐπιτρέψατε νὰ εἶνε οἱ τελευταῖοι, τοὺς ὁποίους ἀπαγγέλλω σήμερον.

• Ἡ Βάλδα ἀνηγέρθη καὶ προέβη ἐν βῆμα πρὸς τὴν θύραν ὅπως ἐξέλθῃ.

• Ὁ Ροβέρτος μελαγχολικὸς τὴν παρετήρει, χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ ὅπως ἀναχαιτίσῃ αὐτὴν.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ φωνὴ τοῦ Λουκιανοῦ ἀντήχησεν ἐν τῇ παρακειμένῃ αἰθούσῃ :

• — Ροβέρτε! ἐφώναζε, Ροβέρτε! ἐδῶ εἶσαι;

• Ἡ Βάλδα ἐγένετο ὠχρὰ, καὶ ἤρξαντο νὰ τρέμωσι πάντα τὰ μέλη αὐτῆς.

— Μὴ ἀπαντήσετε ! εἶπε τῷ Ροβέρτῳ πνιγομένη τῇ φωνῇ· μὴ ἀποκριθῆτε !

— Διὰ τί ;

— Δὲν θέλω νὰ ἴδω τὸν Λουκιανὸν αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὑπέλαβε μετὰ φόβου.

Ἄλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ φύγῃ· ἡ μικρὰ αἰθουσα ἦτο τὸ μᾶλλον ἀπεμειμακρυσμένον διαμέρισμα τῆς πτέρυγος ταύτης, καὶ εἶχε μίαν μόνην θύραν, ἐκεῖνην, δι' ἧς εἰσέρχοντο.

Ἡ θύρα αὐτὴ ἠνεψύγη.

Ἡ Βάλδα ἀπεμακρύνθη κατὰ τρία βήματα.

Ἦνέψξε τὸ στόμα, ἀλλ' ἡ κραυγὴ αὐτῆς ἐκρατήθη ἐν τῷ λάρυγγι. Διέμεινε χαίνουσα, τοὺς βραχιόνιας ἐρριμμένους πρὸς τὰ ὀπίσω, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπὲρ τὸ μέτρον ἠνεψυγμένους ἔχουσα.

Ὁ Λουκιανὸς δὲν εἰσέρχεται μόνος. Ἐπ' αὐτοῦ ἐστηρίζεται ἡ Λουκία κάτωχος καὶ πρὸς φάντασμα ὁμοία, ἀλλ' ἠδέως ἐν τῇ ὠχρότητι αὐτῆς μειδιῶσα.

Ὁ Ροβέρτος δὲν εἶδε τὴν Βάλδα, τὴν Λουκίαν μόνον παρετήρει.

— Σὲ ἐζητοῦμεν, εἶπεν ὁ Λουκιανὸς τῷ Ροβέρτῳ

— Ἦμην ἐδῶ μετὰ τῆς κυρίας, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος. Πόσον εἰσθε ὠχρά ! εἶπε τῇ Λουκίᾳ· τί ἔχετε ;

— Τίποτε, δὲν εἶνε τίποτε, εἶπεν ἡ Λουκία.

— Βλέπει ! ὁμιλεῖ ! ἔλεγε κατ' ἰδίαν ἡ Βάλδα, ἀγνοοῦσα ποῦ εὐρίσκειτο, καὶ ἂν ἔπρεπε νὰ ἦνε φαιδρὰ ἢ κατάπληκτος.

Ἐκράτησεν ἐν τοσοῦτῳ ἐκυτῆς καὶ εἶπε τῇ Λουκίᾳ :

— Ἦδυνήθητε νὰ ἐγερεθῆτε ;... Ἦσθε τόσο ἀσθενής, τόσο καταβεβλημένη !

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ Λουκία, εἶχον ἀπολέσει τὰς αἰσθήσεις, δὲν εἶνε ἀληθές ; Ἐμεινα, ἀγνοῶ πόσον καιρὸν, εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν. Ἦρχισα νὰ συνέρχομαι, καὶ συνήθριζον ἡσύχως τὰς σκέψεις μου, ὅτε ἤκουσα νὰ κτυπῶσι τὴν θύραν μου, καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Λουκιανοῦ, ὁ ὁποῖος ἔκραξε : « Λουκία ! » Ἄ ! συνήλθον ἀμέσως. Ἐλαβον ἐκ τῆς χαρᾶς μου τὴν δύναμιν νὰ ἐγερεθῶ, νὰ ἐνδυθῶ, καὶ νὰ ἀνοίξω τοῦ ἀδελφοῦ μου· καὶ ἀφοῦ μοι τὰ εἶπεν ὅλα, ἔλαβον τὴν δύναμιν νὰ καταβῶ καὶ νὰ ἔλθω ἐδῶ μαζύ του.

Ἡ Βάλδα, ἐνόσφ ὁμιλεῖ ἡ Λουκία, ἔλαβε τὸν καιρὸν νὰ συνέλθῃ.

— Ἐσῶθη ! διελογίζετο. Διὰ τίνας θεϊκοῦ θαύματος ; Ἄ ! ἀδιόφορον ! ἄς εἶνε εὐλογητὸν τὸ θαῦμα αὐτό !

Τὴν αὐτὴν στιγμήν ἠκούσθησαν αἱ θύραι ἀνοίγόμεναι θορυβωδῶς· ἡ θαλαμηπόλος τῆς Βάλδας ὤρμησεν ἐξηγηριωμένη εἰς τὴν μικρὰν αἰθουσαν.

— Κυρία !... ἀνέκραξε, κυρία !...

— Τί εἶνε, Ἐθρεσία ;

— Ἡ δεσποσύνη Ἀγγελίνα ἀποθνήσκει !

MZ

Ἡ μία ὑπὲρ τῆς ἑτέρας.

Ἡ Βάλδα ἔρρηξε τοιαύτην κραυγὴν, ὥστε ὅλη ἡ οἰκία ἀντήχησεν ἐξ αὐτῆς.

Ὁ κύριος Δὲ Σερζύ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Λουκιανὸς εἶχε γνωρίσει τὴν ἔκβασιν τῆς μονομαχίας, ἐπανεγίνωσκεν ἐν τῷ δωματίῳ του τὸ ἐπιστόλιον, δι' οὗ ὁ Μοζιρὸν ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι παραιτεῖται τῆς χειρὸς τῆς Λουκίας, ὅτε ἤκουσε τὴν φοβερὰν ταύτην κραυγὴν.

Ἐξήλθε περίτρομος καὶ σχεδὸν πάραυτα εἶδε νὰ διέλθῃ πρὸ αὐτοῦ ταχεῖα σκία.

Ἦτο ἡ Βάλδα.

Διήλθεν ὡς βέλος, ἀνέβη τὴν κλίμακα σχεδὸν χωρὶς νὰ

ἀπτηται τῶν βαθμίδων καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ἀγγελίνας.

Ἡ Ἀγγελίνα δὲν ἦτο κατακεκλιμένη, μήτε ἐκδεδυμένη. Ἦτο ἐνδεδυμένη ὡς ὅτε εἶχεν ἀφήσει τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ ἦτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τινος μακρᾶς ἔδρας, ἀπέναντι τῆς κλίνης αὐτῆς, ἧτις ἦτο ἀθικτος.

Παρ' αὐτῆ, ἐπὶ μικροῦ στρογγύλου τραπεζίου, ἔκειτο κενὸν ποτήριον καὶ ἐν αὐτῷ ἀργυροῦν κοχλιάριον· εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ποτηρίου ἐφαίνετο ὑποστάθμη καθύγρου σακχαρώως.

Ἦτο ἀκριβῶς, κατ' ἐπιφάνειαν, ποτήριον ὁμοῖον τῷ ὑπὸ τῆς Βάλδας ἀφεθέντι ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς Λουκίας.

Ἡ Ἀγγελίνα κατὰ πρώτην θέαν οὐδὲν ἐφαίνετο ἀποθνήσκουσα, ἀλλ' οὔτε ὑποφέρουσα. Ἡ ὄψις αὐτῆς ἐξ ἐναντίας ἦτο ζωηροτέρα τῆς συνήθους, καὶ ἔκτακτος φλόξ ἔλαμπεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς.

Ἡ Βάλδα ἔσπευσε πρὸς αὐτὴν, ἦν καὶ περιπτουζαμένη διὰ τῶν βραχιόνων ἔκραξεν :

— Ἀγγελίνα ! παιδί μου ! τί ἔχεις ;

Ἐπειτα ἀπομακρυνομένη ὅπως προσεκτικώτερον παρατηρήσῃ αὐτὴν :

— Ἀλλὰ τί λοιπὸν ἔλεγεν ἡ Ἐθρεσία, ὅτι ἀπέθνησκεις ;

— Ἐγὼ τῆς τὸ εἶπον, εἶπεν ἡσύχως ἡ Ἀγγελίνα. Μόνον δὲν ἔπρεπε νὰ σὲ τρομάξῃ. Ἀλλὰ μίαν μόνην στιγμήν εἶχον σφοδρὰν κεφαλαλγίαν καὶ ἔπασχον φρικωδῶς.

— Παρήλθε λοιπὸν ;

— Ναί, δὲν ὑποφέρω πλέον. Εἶμαι ἀρκετὰ καλά.

— Ἄ ! βλέπεις !

— Ἐπίσης, μητέρα μου, ὑπέλαβεν ἡ Ἀγγελίνα, πιστεύω, βλέπεις ὅτι ἀποθνήσκω.

— Ἀποθνήσκεις ; εἶσαι παράφρων ; Ἀποθνήσκεις, ἀπὸ τί ; διατί ;

Ὁ Ροβέρτος τὴν αὐτὴν στιγμήν εἰσέρχεται ζωηρῶς εἰς τὸ δωμάτιον.

Ἡ Ἀγγελίνα ἰδοῦσα αὐτὸν ἀφῆκεν ἐλαφρὰν φωνήν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐπλήσθησαν λάμψεως.

Σχεδὸν συγχρόνως τῷ Ροβέρτῳ εἰσέρχοντο ὁ κύριος Δὲ Σερζύ, ἡ Λουκία καὶ ὁ Λουκιανός.

— Ἄ ! κύριε Λουκιανέ ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀγγελίνα μετὰ φαιδρᾶς ἐκπλήξεως.

Ὁ Ροβέρτος ἦτο ἤδη πλησίον τῆς Ἀγγελίνας.

— Γρήγορα ! γρήγορα, διδάκτωρ ! τῷ εἶπεν ἡ Βάλδα· βλέπετε, λέγει ὅτι εἶνε κακὰ. Εἶνε παράλογον, δὲν εἶνε ἀληθές ;

Ὁ Ροβέρτος ἐψηλάφισε τὸν σφυγμὸν τῆς Ἀγγελίνας καὶ ἔκλινεν ὅπως παρατηρήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ χεῖλη αὐτῆς.

Ἡ Βάλδα, ἧτις ἀπλήστως παρηκολούθει πάσας τὰς κινήσεις αὐτοῦ, τὸν εἶδε φρίττοντα.

— Τί ἔχει ; ἠρώτησεν.

Ὁ Ροβέρτος ἀνηγέρθη κινῶν θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν.

— Ἐδηλητηριάσθη, εἶπεν.

Ἡ Βάλδα ἔρρηξε κραυγὴν, καὶ λαμβάνουσα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν κόμην :

— Ἐδηλητηριάσθη ! ἀδύνατον ! Ἀγγελίνα ! εἶνε ἀληθές ! εἶπέ, ὁμίλησον ! Τίς σὲ ἐδηλητηρίασεν ;

— Ἐ ! τίς ἄλλος ἀπὸ ἐμέ ; εἶπεν ἡσύχως ἡ Ἀγγελίνα.

— Ἰατρέ !... Ἄ !... βοηθήσατέ την ! ἀνεφώνησεν ἡ Βάλδα διὰ φωνῆς τραχείας, μόλις ἀκουομένης.

Ὁ Ροβέρτος εἶχε παρατηρήσει τὸ ἐπὶ τοῦ τραπεζίου ποτήριον. Ἐλαβεν, ἐξήτασεν, ἐβύθισε τὸν μικρὸν δάκτυλον εἰς τὴν ἀνακλυμένην σακχαριν καὶ ἔθετο ἐπὶ τῆς σακχαρίνης σταγόνας τὸ ἀκρον τῆς γλώσσης.

Καὶ ἡ Βάλδα εἶδε λύπης νέφος διελθὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

— Προσφιλεστάτη μου, εἶπεν ἡ Βάλδα τῇ Ἀγγελίνα, πότε ἔπιες τὸ δηλητήριον αὐτό ;

— Πρὶν σοὶ ἀπαντήσω, ὑπέλαβεν ἡ Ἀγγελίνα, ἀπάντησόν μοι, σὲ παρακαλῶ Ἡ μονομαχία τοῦ κυρίου Λουκιανού; . . .

— Ἐτελείωσεν. Μόνος ὁ Λουκιανὸς ἐπυροβόλησεν. Ὁ κίνδυνος παρήλθεν.

— Ἄ! εὐλογητὸς ὁ Θεός! ἔκραξεν ἡ Ἀγγελίνα. Τώρα τί μὲ ἠρωτήσατε; Κατὰ ποῖαν ὄραν ἔπιον τὸ δηλητήριο; Εἶνε περισσότερο τῆς ὄρας. Ἦσαν ἐξ ἀκριβῶς.

Καὶ ἡ Βάλδα εἶδε τὸν Ροβέρτον συσφιγξάντα τὰς πυγμὰς μετ' ἀπελπισμοῦ.

— Τί ἐδοκίμασες ἀπὸ μιᾶς ὄρας; Κατὰ διαλείμματα φοβεροὺς πόνους εἰς τὸ μέτωπον, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ναί.

— Καὶ ἐπανελήφθησαν πολλάκις;

— Τρίς, εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα. Τὴν τελευταίαν φοράν, δηλαδὴ πρὸ ὀλίγου, ὅτε ἔκραξα τὴν θεῖάν μου. Ἄ! ἦτο φρικτόν! Θὰ ὑποφέρω ἄρα γε πολὺ ἀκόμη;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Ροβέρτος, δὲν θὰ ὑποφέρετε πλέον.

— Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε τρομερόν! ἀνέκραξεν ἡ Βάλδα. Ἄλλὰ τί δηλητήριον εἶνε τέλος πάντων αὐτό;

Ὁ Ροβέρτος παρετήρησεν αὐτὴν ἀσκαρδαμυκτί.

— Κυρία, τῆ εἶπεν, εἶνε δηλητήριον τῶν χωρῶν σας.

Ἦψωσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀνέκφραστος φρίκη ἀπεικονίσθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς.

— Τέλος, εἶνε καιρός; ὑπέλαβεν, εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Ροβέρτου περιπλεκομένη. Γνωρίζετε σεῖς τὰ ἀντιφάρμακα; Τί πρέπει νὰ κάμωμεν;

Πάντα τὰ βλέμματα προσηλώθησαν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Ροβέρτου ἐναγωνίως· οὗτος ἀπεκρίνατο σκυθρωπῶς;

— Πρέπει νὰ περιμένωμεν.

Ἡ Λουκία ἡμιθανῆς κατέπεσεν ἐπὶ τινὰ ἔδραν, ὑπὸ τοῦ Λουκιανού ὑποβασταζομένη.

— Νὰ περιμένω! ἀνέκραξεν ἡ Βάλδα, τί σημαίνει αὐτό; νὰ περιμένω; Νὰ περιμένω τί;

— Λοιπόν, ἀλλὰ νὰ ἀποθάνω, ὑπέλαβεν ἡ Ἀγγελίνα διὰ φωνῆς ἡσύχου· ἀφ' οὗ δὲν θὰ ὑποφέρω πλέον, ἔχει καλῶς.

— Νὰ περιμένω! νὰ ἐλπίζω! ἐπανελάβεν ὀργίλως ἡ Βάλδα, ἀλλὰ αὐτὰ εἶνε πράγματα ἀσυμβίβαστα, πράγματα ἀδύνατα! Κύριε διδάκτωρ! εἰσθε ἰατρός! ὀφείλετε νὰ τὴν σώσετε, ἔχετε καθήκον! Διὰ τί στέκεσθε ἀκίνητος; Ζητήσατε, εὔρετε! Ἐκτελέσατε τὸ καθήκον σας, κύριε! Ἡ ἀπραξία σας εἶνε πρᾶγμα ἀποτρόπαιον! Δὲν θὰ τὴν ἀφήσετε, νομίζω, νὰ ἀποθάνῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων μου, χωρὶς νὰ προσπαθήσετε τίποτε; Αὐτὴ, ἡ Ἀγγελίνα μου, τὸ τέκνον. . . Ἄ, τῷ ὄντι, δὲν ἤξεύρετε. . . Λοιπόν. Ναί, εἶνε τέκνον μου, εἶνε κόρη μου! Εἶμαι μήτηρ τῆς!

— Σιώπα! σιώπα! ἀνέκραξεν ἡ Ἀγγελίνα, ὑπεχειρομένη καὶ προσπαθοῦσα νὰ κλείσῃ τὸ στόμα αὐτῆς.

Ἄλλ' ἡ Βάλδα ἀπηλλάχθη τῆς περιπτύξεως ταύτης.

— Εἶμαι μήτηρ τῆς! ἐπανελάβε μετ' ἀγρίας ζωηρότητος. Τολμήσατε νὰ μοὶ εἴπητε τώρα ὅτι δὲν θὰ τὴν σώσετε!

Ἡ Ἀγγελίνα προσεῖδε ζωηρῶς τὸν Ροβέρτον καὶ ἠρώτα δύο τινὰ: ἂν ἀποφασιστικῶς θὰ ἀπέθνησκε καὶ ἂν ὁ Ροβέρτος ἦτο σπουδαίως τεθλιμμένος, διότι ἀπέθνησκεν. Ὁ Ροβέρτος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, βαθῶς λυπούμενος· καὶ αὐτὴ ἐθλίβετο μὲν ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ σωθῇ ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἠύχαριστεῖτο ἀφ' ἐτέρου, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἦτο τεθλιμμένος.

Μάτην ἡ ἐπιστήμη τοῦ Ροβέρτου ἦτο πράγματι ἀπολύτως ἀνίσχυρος. Πρὸ πάντων, ἡ Ἀγγελίνα ἠθέλησε νὰ καθουσιάζῃ ἡ Βάλδα καὶ νὰ καταπραῦνθῇ ὁ παράφορος αὐτῆς ἀπελπισμός.

— Θὰ μὲ ἀκούσης! πρέπει νὰ μὲ ἀκούσης! εἶπεν αὐτὴ διὰ φωνῆς τοσοῦτον σταθερᾶς, ὥστε κατέπαυσεν αὐτὴ τὰς κραυγὰς τῆς.

Ἐπειτα, ἀπευθυνομένη εἰς τὰ λοιπὰ παρόντα πρόσωπα, ἀλλ' εὐθύτερον πρὸς τὸν Ροβέρτον:

— Λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ μὰς ἀφήσετε μόνους, εἶπεν, ἐπὶ τινὰς μόνον στιγμὰς· θὰ ἐπανεέλθετε εὐθὺς μετ' ὀλίγον.

Ὁ Ροβέρτος ἔνευσε τῷ κυρίῳ Δὲ Σερζὺ καὶ τῷ Λουκιανῷ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπακούσωσιν αὐτῇ.

Ὁ Λουκιανὸς ὑπήγειρεν εἰς τοὺς βραχίονας τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅπως μεταφέρῃ αὐτήν. Αὕτη ἀνθίστατο.

— Πήγαινε, Λουκία μου, τῆ εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα, θὰ φωνάζω πάλιν.

— Λοιπὸν δὲν ὑπάρχει ἐλπίς σωτηρίας; εἶπεν ὁ Λουκιανὸς εἰς τὸ οὖς τοῦ Ροβέρτου.

— Φεῦ! ὄχι.

— Καὶ δὲν φοβεῖσαι νὰ τὴν ἀφήσης; Δὲν θὰ ἐξαντλήσῃ τὰς τελευταίας αὐτῆς δυνάμεις;

— Ὅχι, εὐρίσκεται εἰς τὴν περίοδον τῆς ἐξάψεως, ἡ ὁποία προηγείται τῆς ναρκώσεως· καὶ ἡ δυστυχὴς νέα δὲν θὰ ὑποφέρῃ πραγματικῶς πόνους.

Οἱ διηνεφωγμένοι ὀφθαλμοὶ τῆς Βάλδας παρηκολούθουν τῷ Ροβέρτῳ, καθ' ὃν χρόνον ἀντήλασσαν χαμηλῆ τῆ φωνῆ τὰς ἐσπευσμένας ταύτας λέξεις. Ὅτε εἶδεν αὐτοὺς ἀποσυρθέντας:

— Λοιπὸν! Ἴδου ἀπεμακρύνθησαν! εἶπε τῆ Ἀγγελίνα.

— Ἀφῆσε! θέλω νὰ ὀμιλήσω εἰς σὲ μόνον, εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα.

Καὶ ὅτε ἐξήλθον ἀπαντες:

— Ἡσύχασε, μητέρα, καὶ ἀκουσόν με, ἐπανελάβεν. Μὴ σκέπτεσαι νὰ μὲ σώσης. Πρῶτον θὰ ἦτο δυστύχημα δι' ἐμέ, ἄλλως τε, εἶνε ἀδύνατον.

— Διὰ τί ἀδύνατον;

— Εἶδον κάλλιστα εἰς τὸ βλέμμα τοῦ διδάκτορος Ροβέρτου ὅτι δὲν ἔχει κανέν ἀντιφάρμακον ἐναντίον τοῦ δηλητηρίου αὐτοῦ. Καὶ θέλεις νὰ μάθης τί δηλητήριον εἶνε αὐτό; Εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐνόμισες ὅτι ἔδωκες σήμερον τὸ πρῶτ' εἰς τὴν Λουκίαν.

Ἡ ὑποψία μόνη τῆς ἀληθείας εἶχεν ἐξεγείρει τὴν φρίκην τῆς Βάλδας· ἡ βεβαιότης κατεσύντριψεν αὐτήν.

Μόλις δὲ ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ τὰς λέξεις ταύτας:

— Εἶνε αὐτὸ τὸ δηλητήριον! . . . πῶς; . . . Ἡ Λουκία ἐσώθη . . . σὺ ἀποθνήσκεις! . . . Δὲν ἐννοῶ.

— Μητέρα, ὑπέλαβεν ἡ Ἀγγελίνα, σοὶ τὸ εἶπα, μὲ ἠγάπας πολὺ! μὲ ἠγάπας κακῶς! Ἐζήτησι τὴν εὐτυχίαν μου διὰ φοβερῶν μέσων. Ἀπέβλεπες εἰς τὴν Λουκίαν καὶ τὸν Λουκιανόν. Παρεφύλαττες αὐτούς, ἐγὼ δὲ παρεφύλαττα σέ. Ἠννόησα τὸ μυστικὸν τοῦ δηλητηρίου τούτου. Διὰ ποῖον τὸ ἐφύλαττες; Διὰ τὴν Λουκίαν καὶ σέ. Σοὶ τὸ ἀφήρεσα. Εἰς τὴν θέσιν τῶν δηλητηριασμένων τεμαχίων, ἔθεσα ἰσάριθμα τεμαχία καὶ ὁμοίφορφα καὶ ὁμοίχρωμα. Τοιοῦτοτρόπως ἔσωσα τὴν Λουκίαν. Ἀλλὰ τὸν Λουκιανὸν δὲν ἠδυνάμην. Ἠθέλησα λοιπὸν ν' ἀποθάνω συγχρόνως μετ' αὐτοῦ. Εἶδον σήμερον τὸ πρῶτ' ποῖα ἦτο ἡ δόσις. . .

Ἡ Βάλδα ἀφῆκεν ἀγριὸν μυκηθμόν.

— Καὶ ἔπειτα; . . ἠρώτησε διὰ φοβεροῦ καὶ ἀγρίου τόνου· τί ἔκαμες ἔπειτα;

— Ἐξεμηνδενίσθη! εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα. Δὲν θὰ εὖρης ἔχνος! Σὺ, μητέρα, πρέπει νὰ ζήσης, πρέπει νὰ προσεύχησαι δι' ἐμέ.

— Ὁ! . . . ὦ! . . . ἐψιθύρῃσεν ὑποκώφως ἡ Βάλδα ὡς ἀγριὸν θηρίον.

Καὶ μηχανικῶς, κτηνωδῶς, ἤρξατο ἐπαναλαμβάνουσα:

— Λοιπὸν ἐγὼ . . . ἐγὼ . . . ἐγὼ! Λοιπὸν σὺ δὲν ἐδηλητηριάσθης μόνη. Ἐγὼ . . . ἐγὼ!

— Μὴ τὸ λέγῃς αὐτό! ἔκραξεν ἡ Ἀγγελίνα. Δὲν ἠδυνάμην εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ζῶ. Δὲν ἀποθνήσκω μόνον διὰ νὰ

ἐξαγνίσω τὴν ἰδικὴν σου ὑπερβολικὴν στοργήν. Ἀποθνήσκω διὰ νὰ μὴ ὑπομένω πάσας ἐκεῖνας τὰς βρασάνους, τὰς ὁποίας προέβλεπον, τὰς ὁποίας ἠσθανόμην ἀπὸ τοῦδε. Σὺ μοι ἔδωκες νὰ ἐννοήσω τί εἶχον εἰς τὴν καρδίαν. Μήπως ἠδυναίμην νὰ φθονῶ τὴν Λουκίαν; Μήπως ἠδυναίμην νὰ τὴν μισῶ, ἀφ' οὗ τὴν ἀγαπῶ; Θὰ ἔφθανον ἐν τοσοῦτῳ ἐκεῖ, ἴσως θὰ ἔφθανον. Μοὶ τὸ εἶχες εἰπεῖ σὺ, εἶχες δίκαιον...

— Ὡ! ἐγὼ πάλιν!... ἀνέκραξεν ἡ Βάλδα.

Ἡ κόμη αὐτῆς ἠνωρθώθη, αἱ κόραι τῶν ὀμμάτων ἐβύθησαν εἰς τὰ κοιλώματα αὐτῶν, οἱ ὀδόντες τῆς συνεκρούοντο, ἔκλινεν ἐφ' ἑαυτῆς καὶ ἔπεσε, τὴν κεφαλὴν ἀνεστραμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω τῆς κλίνης ἔχουσα.

Ἡ Ἀγγελίνα ἀνηγέρθη περίτρομος καὶ ἔκραξε:

— Κύριε Ροβέρτε! Λουκία!

Ὁ Ροβέρτος εἰσήλθε πρῶτος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Λουκίας, τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ κυρίου Δὲ Σερζῦ.

— Ἰδέτε! ἰδέτε! εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα δεικνύουσα τῷ Ροβέρτῳ τὴν μητέρα τῆς.

Ὁ ἰατρός ἔλαβε τὴν παγωμένην χεῖρα τῆς Βάλδας.

— Ζῆ, δὲν εἶνε ἀληθές; εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα.

— Φεῦ! ναί, ἡ δυστυχὴς γυνὴ! ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος μετὰ στιγμῶν τινῶν σιωπῆν.

— Ἄλλ' ἐλιποθύμησε. Βοηθήσατέ τιν.

— Θὰ ἀναλάβῃ ἀρκετὰ ταχέως τὰς αἰσθήσεις, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Ἀγγελίαν:

— Ὑμεῖς πῶς αἰσθάνεσθε.

— Δὲν πάσχω, δὲν ὑποφέρω. Μόνον ἐπιθυμῶ νὰ κοιμηθῶ. Εἶνε ἴσως τὸ τέλος; Ἄ!... ἐπεθύμουν ἐν τοσοῦτῳ νὰ εἶχον τὸν καιρὸν νὰ ἀποχαιρετίσω. — Χαῖρε, Λουκία μου!

Ἡ Λουκία, κατακυριευμένη ὑπὸ τῆς θλίψεως, δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἐπὶ μακρὸν τοὺς λυγμοὺς αὐτῆς καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, κατὰ τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς καθέδρας, καλύπτουσα διὰ φιλημάτων καὶ δακρῶν τὴν χεῖρα τῆς Ἀγγελίνας καὶ λέγουσα:

— Ἀγγελίνα! φίλη μου, Ἀγγελίνα! ἀγαπητὴ μου ἀδελφὴ! μὴ φεύγῃς! μὴ μὲ ἀφήνῃς μόνην, σὲ παρακαλῶ.

— Ναί, πρέπει νὰ σὲ ἀφήσω, Λουκία, πρέπει νὰ φύγω· τὸ βλέπεις, εἶνε καλλίτερον, εἶνε καλόν!

— Τί λέγει; ἔκραξεν ἡ Λουκία.

— Δὲν γνωρίζεις, φιλιτάτη Λουκία, εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα δι' ἐξασθενουμένης φωνῆς, δὲν ἔχω μόνον νὰ σοὶ εἴπω χαῖρε, ἀλλὰ καὶ νὰ σοὺ ζητήσω συγγνώμην.

— Συγγνώμην; σὺ νὰ ζητήσῃς ἀπὸ ἐμὲ συγγνώμην! καὶ διατί, ἀγαπητὴ μου ἀγγελε;

Ἡ Ἀγγελίνα, μὲ φωνὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καθισταμένη βραδεῖα, ἐπανέλαβεν:

— Ναί, Λουκία, πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσῃς καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι πρέπει, διὰ τοῦτο νὰ ἀποθάνω. — Ἄ! ἡ ζωὴ παρέρχεται... Δὲν ἐλπίζω πλέον. Σὰς βλέπω ὄλους ἀμυδρῶς... — Ἄλλὰ, ἂν μὲ συγχωρήσῃς, Λουκία, θὰ μὲ ἀσπασθῆς εἰς τὸ μέτωπον, θὰ τὸ ἐννοήσω. — Λουκία... τολμῶ νὰ εἴπω τὸν λόγον αὐτόν, διότι εἶνε καὶ ὁ τελευταῖος. — Ἠγάπησα ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον σὺ ἀγαπᾷς.

Ἐσιώπησεν.

Δάκρυ βραδέως ἐκυλίσθη ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς Λουκίας.

Ἐπειτα ἀνηγέρθη καὶ ἔθετο ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς Ἀγγελίνας παρατεταμένον φίλημα.

Τότε ἀπευθυνόμενὴ πρὸς τὸν Ροβέρτον, ὄρθιον ἐν τῇ ἐτέρᾳ πλευρᾷ τῆς κλίνης,

— Καὶ ὑμεῖς ὁμοίως ἀσπασθητέ τιν.

Ὁ Ροβέρτος ἔκλινε καὶ ἠσπασθη εἰς τὸ μέτωπον τὴν ἀποθνήσκουσαν.

Ἡ θνήσκουσα ὑπεμειδίασε μειδίαμα ἀρρήτου μακαριότητος.

— Εὐχαριστῶ, ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς μόλις ἀκουομένης.

Ἐγένετο σιωπὴ, καὶ ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτὰ μόνον οἱ κλαυθμοὶ τῆς Λουκίας ἠκούοντο.

Ἀφῆνης ἡ Βάλδα ἠνωρθώθη ὡς ἀνανήψασα ὑπ' αὐτῆς τῆς σιωπῆς.

— Σιωπᾶ, εἶπε, σιωπᾶσιν. Δὲν ἀπέθανεν ἐν τοσοῦτῳ, ἰατρέ;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Λοιπόν, λοιπόν, μὴ τὴν ἀφήσετε νὰ ἀποθάνῃ.

Ἀκούετε...

Ὁ κύριος Δὲ Σερζῦ ἀνήσυχος προὐχώρησεν.

— Ἐλθετε, Βάλδα, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μένετε ἐδῶ.

Ἄλλ' αὐτὴ παρετήρησεν αὐτὸν διὰ σπινθηροβολούντων ὀφθαλμῶν.

— Θέλετε νὰ μὲ συνοδεύσετε... Θὰ μὲ ἀποσπάσετε ἀπ' αὐτῆς μόνον εἰς ράκην.

Ὁ Ροβέρτος ἔδειξε τῷ κόμητι δι' ἱκετευτικῆς χειρονομίας τὴν Ἀγγελίαν ἐκπνεύουσαν.

Ἡ Ἀγγελίνα ἐν τούτοις μόλις ἠδύνατο νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ βλέπῃ ἀορίστως· ἡ νεκρικὴ νάρκωσις κατελάμβανεν αὐτήν, καὶ ὁ Ροβέρτος ὅστις ἐκράτει τὴν χεῖρά τῆς, ἠσθάνθη βαθμηδὸν ἐκλείπουσαν τὴν ζωὴν καὶ παγόνουσαν ἐν αὐτῇ.

Ἡ Βάλδα, σείσασα μετὰ βιαίων κινήσεων τὴν κεφαλὴν, ἐξηκολούθησε πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀπευθυνόμενὴ,

— Ἄλλως τε ὑμεῖς, δὲν σὰς φοβοῦμαι. Βλέπετε ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος εἶνε ὁ κύριος, ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἔχω νὰ παρακαλέσω ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος δύναται τὰ πάντα, ἰδοὺ τον.

Καὶ παρετήρει τὸν Ροβέρτον.

— Ἡ Ἀγγελίνα δὲ μὲ ἀκούει, ἐξηκολούθησεν, ἡ Ἀγγελίνα! δὲν μὲ πιστεύει, ἀλλ' αὐτός, τὰ πάντα δύναται ἐπ' αὐτῆς· ἂν τὴν διατάξῃ νὰ ζήσῃ, θὰ ζήσῃ. Καὶ ἔπειτα, τῷ ὄντι, εἶνε τόσον ἰσχυρὸς καὶ τόσον σοφός, ἐσπούδασεν εἰδικῶς ἐπὶ τῶν δηλητηρίων· ἂν θελήσῃ, τὴν σώνει.

Ὁ Ροβέρτος ἔσεισε περιλύπως τὴν κεφαλὴν.

— Μὴ λέγετε ὄχι! ἀνέκραξεν ἡ Βάλδα, δύνασθε, ἂν θέλετε. Ἄλλὰ διὰ νὰ τὸ θέλετε, γνωρίζω τί ζητεῖτε, τί ἀπαιτεῖτε. Διὰ νὰ ἐπαναφέρετε εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀθῶαν, εἶνε ἀνάγκη, δὲν εἶνε ἀληθές; ἡ ἐνοχος νὰ ὁμολογήσῃ τὰ πάντα; Λοιπόν, θὰ εἴπω τὰ πάντα...

Ὁ Ροβέρτος, καίτοι ἐγνωρίζεν ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτοῦ ἦτο ἀνωφελής, ἐδοκίμασε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Βάλδα.

— Δυστυχὴς! ὄχι, σιωπήσατε! σιωπήσατε! τῇ εἶπεν.

— Νὰ σιωπήσω, ἐπανέλαβεν ἡ Βάλδα, περιλύπως γελάσασα· ναί, κάλλιστα! ἐννοῶ. Διὰ νὰ ἔχετε πάντοτε τὸ

δικαίωμα νὰ μὲ τιμωρῆτε τόσῳ φοβερῶς, νὰ μὲ καταδικάσητε εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς θυγατρὸς μου; Ὅχι, ὄχι, δὲν θέλω! Ὅλα δι' ἐμέ, τίποτε δι' αὐτήν. Θὰ ὀμιλήσω. Καὶ τότε ἀνάγκη νὰ κτυπήσετε ἐμὲ μόνην! Ἀκούσατε. — Πρῶτον ὁ θάνατος τῆς κυρίας Δὲ Σερζύ...

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Ροβέρτος, ἐλπίζω ὅτι ἡ ἀποθνήσκουσα δὲν ἀκούει· ἀλλά, ὅλοι οἱ ἐνταῦθα παρευρισκόμενοι, ὀφείλετε νὰ ἀποσυρθῆτε!

— Ἐνόσῳ ζῆ! καὶ δὲν δύναται νὰ τὴν ἀφήσω! εἶπε κλαίουσα ἡ Λουκία.

— Μάλιστα, μείνατε, μείνατε! ὑπέλαβεν ἡ Βάλδα· πρέπει πάντες νὰ ἦσθε παρόντες, διὰ νὰ γείνη ἀληθὴς ἐξιλασμός. Ἐλεγον:

Ὁ θάνατος τῆς κυρίας Δὲ Σερζύ δὲν προήλθεν ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς. Ἡ κεκαλυμμένη γυνή, ἡ ὁποία ἦλθε νὰ σὰς ἐρωτήσῃ, διδάκτωρ, ἂν τὸ κτύπημα θανασίμου εἰδήσεως ἠδύνατο νὰ φονεύσῃ τὴν ἀσθενῆ, ἤμην ἐγώ.

— Τὴν μητέρα μου!... σεῖς!... ἀνέκραξεν ὁ Λουκιανός, προχωρῶν πρὸς τὴν Βάλδα.

Ἄλλ' ὁ Ροβέρτος ἐκράτησεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βραχίονος, καὶ εἶπεν αὐτῷ λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς. Οὗτος ἀνεχαιτίσθη.

Ὁ κύριος Δὲ Σερζύ ἔπεσεν ἐπὶ τινος θρόνου, κρύπτων τὸ πρόσωπον μεταξὺ τῶν χειρῶν.

Οἱ λυγμοὶ τῆς Λουκίας, ἥτις ἔκλαιε καὶ προσήχετο γονυκλινῆς, ἐδιπλασιάσθησαν.

Ἡ Βάλδα καθηλωμένη ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς σκέψει, ἐθεώρει μόνον τὸν Ροβέρτον.

— Ἄ! ὁ ἀδιάλλακτος ἄνθρωπος! εἶπε· αὐτὸ μόνον δὲν εἶνε ἀρκετόν! Δὲν συγκινεῖται! Δὲν δυσωπεῖται! Εἶνε ἀνάγκη νὰ προβῶ μέχρι τέλους. Καλὰ περιμείνατε, εἴχετε δίκαιον ὅτε μὲ κατηγορεῖτε σήμερον τὸ πρῶτ', ὅτι ἐγὼ ἤμην ἡ αἰτία τῆς μονομαχίας καὶ ἐπεδίωξα ὅσῳ τὸ δυνατόν τὸν θάνατον τοῦ Λουκιανοῦ.

— Ὅσον δι' αὐτό, θὰ σὰς συνεχώρουν! εἶπεν ὁ Λουκιανός θλιβερῶς ὑπομειδιῶν.

— Ὑμεῖς, τί μὲ μέλει! ἀνέκραξεν ἡ Βάλδα· συγχωρεῖ αὐτός; αὐτὸ εἶνε τὸ ζήτημα.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ροβέρτος παρετήρησε τὴν Ἀγγελίαν ἀνασκιρτώσαν καὶ ἔκλινεν ἐπ' αὐτήν.

Εἰς τὸ ἐρωτηματικὸν βλέμμα τῆς Λουκίας ἀπήντησε χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Ἀναπνέει, ἀλλὰ δὲν ἀκούει πλέον.

— Τί περιμένετε ἀκόμη; ὑπέλαβεν ἡ Βάλδα. Ἄφ' οὗ ἐναντιοῦσθε ἀκόμη, λιθίνῃ καρδίᾳ, θὰ σὰς προτρέψω νὰ τὴν σώσετε, θὰ ἴδῃτε. Ἄς μὴ ὀμιλῶμεν δι' ἐμέ, διὰ τὰς πράξεις μου, διὰ τὰ ἐγκλήματατά μου! Ἐνθυμεῖσθε, καὶ ὀφείλετε τώρα νὰ ἐνοήσητε ὅ,τι σὰς ἔλεγον σήμερον τὸ πρῶτ', ἐγὼ ἤμην καταδεδικασμένη εἰς θάνατον, καὶ ἐσκόπευον νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἀπόφασίν μου.

» Πάντα τ' ἀπάισια σχέδιά μου ἐματαιώθησαν, ὅλαι αἱ γλυκεῖαι ἐλπίδες σὰς θὰ πραγματοποιηθῶσι μετ' ὀλίγον· θὰ γίνετε εὐτυχής· θὰ νυμφευθῆτε τὴν Λουκίαν.... Λοιπὸν, γνωρίζετε εἰς ποῖον τὸ ὀφείλετε; Γνωρίζετε εἰς ποῖον ὀφείλετε ὅτι δὲν εὑρετε τὴν Λουκίαν σὰς θνήσκουσαν ὡς ἐγὼ βλέπω τὴν Ἀγγελίαν μου; Εἰς ἐκείνην! εἰς τὴν θυγατέραν μου! Ναί, γνωρίσατε τὰ πάντα. Ἡ Ἀγγελίνα ἔπαιε τὸ δηλητήριο, τὸ ὅποσον εἶχα προωρίσει διὰ τὴν Λουκίαν.

Ὁ κύριος Δὲ Σερζύ καὶ ὁ Λουκιανός δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συγκρατήσωσι κίνημα φρίκης.

Διὰ τὴν Λουκίαν, ἡ Ἀγγελίνα ἐκαιροφυλάκει μετ' ἀγωνίας τὸ ἐλαφρὸν κίνημα τῶν χειλέων αὐτῆς.

— Καὶ τώρα, εἶπεν ἡ Βάλδα, εἶμαι λίαν ἡσυχος· δὲν δύνασθε, ἰατρέ, νὰ σώσετε τὴν Ἀγγελίαν!

Ὁ Ροβέρτος τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀφήκεν ἡσύχως τὴν χεῖρα τῆς Ἀγγελίνας, ἣν ἐκράτει, νὰ καταπέσῃ.

— Ἀπέθανεν! εἶπεν.

— Ὡ! σιγώτερα, κύριε, διὰ τὸν Θεόν! εἶπεν ὁ κύριος Δὲ Σερζύ δεικνύων αὐτῷ τὴν Βάλδα.

Ἄλλ' ὁ Ροβέρτος ἀπεκρίθη ὑψηλοφώνως:

— Αὐτὴ δὲν ἐννοεῖ πλέον ὅ,τι εἶπον.

Ἐπειτα, παρατηρῶν τὸν κόμητα καὶ τὸν Λουκιανόν·

— Καὶ προσθέτω: Δὲν ἤξευρεί τί λέγει. Εἶνε παράφρων.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Περαιτέρω υπάρχουν μόνον εύρειαι πεδιάδες κυματοειδείς, γυμναί, αύχημαί, άνευ ούδενός δένδρου ούδεμίας οικίας ή άτραπού, ένθα από καιρού εις καιρόν βλέπει τις κανέν ποιόνιον, κανένα βοσκόν, καμμίαν καλύβην ή κανέν χωρίον με μικράς οικίας χωματόχρους, χαμηλάς, σχεδόν συγγεομένες μετά του έδάφους, μάλλον άθροίσματα καλυβών ή χωρία, πισται εικόνες άθλιότητος και ένδειας.

Ό Ίθρη, διαγράφων μεγάλας καμπύλας, έρπει παρά την όδόν, ότε μέν πλησίον, ώστε νομίζει τις ότι ή άμαξοστοιχία μέλλει να βυθισθ ή έντός αύτου, ότε δέ μακράν, ώς άργυρά ταινία, ήτις έμφανίζεται και έξαφανίζεται μεταξύ των κυφωμάτων του έδάφους και των παρά τας όχθας θάμνων. Μακράν φαίνεται σειρά βουνών λοθαφών και περαιτέρω αί λευκαί κορυφαί των Πυρηνάων.

Παρά την Τουδέλαν άποκαλύπτεται ή διώρυξ, μετά την Κουστεύοόνην ή έξοχή θάλλει, μικρόν και κατ'όλίγον την αύχημαράν πεδιάδα διαδέχονται έλαιώνες και οι ξηροί, κτρινωποί και έγκαταλελειμμένοι άγροί άντικαθίστανται διά του ζωηρού πρασίνου χρώματος. Επί των κορυφών των άπομεμακρυσμένων λόφων διακρίνονται έρείπια τεραστίων φρουρίων και υπεράνω αύτων πύργοι άκρωτηριασμένοι, διερρηγμένοι, καταφαγωμένοι, όμοιοι πρός μεγάλους βραχίονας άναπήρους, έκτάδην κειμένων γιγάντων, οτινες άπειλοϋσιν άκόμη.

Εις έκαστον σιδηροδρομικόν σταθμόν ήγόραζον και μίαν έφημερίδα, πριν δέ φθάσω εις τό μέσον του ταξειδίου, είχον σωρείαν τοιούτων. Έκ των έφημερίδων τούτων της Μαδρίτης και της Άραγώνος, είτε μεγαλόσχημοι ήσαν, είτε μικραί, είτε μέλαιναι, είτε έρυθραί, ούδεμία, δυστυχώς, διέκειτο φιλικώς πρός τόν Δόν Άμεδατον. Λέγω δέ δυστυχώς, διότι, διά της άναγνώσεως αύτων, έκεντήθη έν όπό της όρέξεως να στρέψω τά νώτα πρός την Μαδρίτην, και να επανέλθω οικαδε.

Άπό της πρώτης μέχρι της τελευταίας στήλης έβριθον φοβερών ύβρεων, άρών και άπειλών κατά της Ίταλίας, κατά του βασιλέως μας, κατά των ύπουργών μας, κατά του στρατού μας. Όλα δέ ταύτα έστηρίζοντο επί της φήμης. ήτις έτρεχε τότε, ότι επέκειτο πόλεμος, καθ' όν ή Ίταλία και ή Γερμανία, συμμαχοϋσαι, θα επέπιπτον κατά της Γαλλίας και της Ίσπανίας, όπως έξολοθρεύσωσι τόν Καθολικισμόν, προαιώνιον έχθρόν άμφοτέρων, παραχωρήσωσι τόν θρόνον του Άγίου Λουδοβίκου εις τόν δοϋκα της Γενούης και έξασφαλίσωσι τόν θρόνον Φιλίππου του Β' εις τόν δοϋκα της Άόστης.

Ήσαν άπειλαί εις τά κύρια άρθρα, άπειλαί εις τας έπιφυλλίδας, άπειλαί εις τας είδήσεις, έν πεζώ λόγω, έν στίχοις, έν εικονογραφίαις, έν στοιχείοις κεφαλαίοις, έν μακράς σειράς άποσιωπητικών διάλογοι μεταξύ πατρός και υίου, του μέν εκ Ρώμης, του δέ εκ Μαδρίτης, τούτου μέν έρωτώντος: «Τί πρέπει να πράξω;» εκείνου δέ άποκρινομένου: «Τουφέκιζε!» Άπό καιρού εις καιρόν έν: «Άς έλθωσιν! είμεθα έτοιμοι! Είμεθα πάντοτε ή Ίσπανία του 1808. Οι νικηταί των Ναπολεοντείων στρατευμάτων δέν φοβούνται ούτε την μούρη των Ουλάνων του Ίουλιέμου, ούτε τας κραυγάς των Βερσαλιέρων του Βικτωρος Έμμανουήλ!»

Έκτός τούτων ό Άμεδατός έχαρακτηριζετο ως *probre bambino* (πτωχόν νήπιον), ό Ίταλικός στρατός άπεκαλείτο στρατός *μαλλερίων* και *αοιδών*, οι έν Ίσπανία

Ίταλοί προσεκαλοϋντο να απέλθωσι με την άκόλουθον ήμιστα εύγενή πρόσκλησιν—*Italianos al tren!*— (Ίταλοί εις τόν σιδηρόδρομον), και πλείστα άλλα παρόμοια.

Σας όμολογώ ότι πρός στιγμήν έταράχθην όλίγον. Έφαντάσθην ότι έν Μαδρίτη οι Ίταλοί έδακτυλοδεικτοϋντο εις τας όδους έμνήσθην της έπιστολής ήν έλαβον έν Γενούη έπανελάμβανον κατ' έμαυτόν εκείνο τό: «*Italianos al tren!*» ως συμβουλήν, ήτις ήξιζε σοβαράς μελέτης παρετήρουν ύπόπτως τούς εισερχομένους εις τό όχημα έπιβάτας, και τούς υπαλλήλους του σιδηροδρόμου, και ένόμιζον ότι εύθύς ώς με έβλεπον, θα άνέκραζον πάντες:

— Ίδου ένας κατάσκοπος Ίταλός! άς τόν στείλωμεν να κάμη συντροφιάν του στρατηγού Πρίμ.

Πλησίον της Μιράνδης ή όδός εισχωρεί εις μέρη βουνάδη, ποικίλα, γραφικά όπου και άν στρέψη τις τόν όφθαλμόν, δέν βλέπει άλλο ή βράχους λευκοφαίους, έν άπεράντη έκτάσει, οτινες παρέχουσι την εικόνα θαλάσσης άπολιθωθείσης έν ωρα τρικυμίας.

Είνε τόπος πλήρης άγρίας καλλονής, άκατοίκητος ως έρημος, σιγηλός ως παγών (*ghiacciaio*), παριστών εις την φαντασίαν τό θέαμα πλανήτου τινός άκτοικήτου και διεγειρών μικτόν τι συναίσθημα μελαγχολίας και φόβου. Η άμαξοστοιχία διέρχεται διά μέσου δύο τοιχωμάτων εκ βράχων όξυβελών, κυλωδών, λοφωτών, λαζευτών καθ' όλους τούς τρόπους και καθ' όλα τά σχήματα, ώσει έφ' έκάστου τούτων, είργάσθησαν δι' όλου του βίου των, πληθύς μανιωδών λιθοξώων, άμιλλωμένων τίς να καταλήπη τά παραδοξότερα ίχνη. Η όδός άπολήγει μετά ταύτα εις εύρειαν πεδιάδα κατάφυτον έξ αιγείρων, έν τη όποιά καίται ή Μιράνδα.

Ό σιδηροδρομικός σταθμός απέχει παρά πολύ της πόλεως, έδέησε λοιπόν να άναμείνω έντός του καφενειού μέχρι της νυκτός την άμαξοστοιχίαν της Μαδρίτης.

Επί τρεις ώρας μόνην συντροφιάν είχον δύο τελωνοφύλακας, οϋς έν Ίσπανία καλοϋσι *carabineros*, και οτινες φέρουσι ένδυμασίαν έπιβλητικήν, έγγειρίδιον, πιστόλια και καραβίνην άνηρητημένην επί των ώμων.

Παρ' έκαστη σιδηροδρομικώ σταθμώ υπάρχουν δύο τοιούτοι. Ότε κατά πρώτον είδον πρό των θυρίδων του όχηματος, τας κάνας των καραβινών αύτων, ένόμισα ότι έπρόκειτο να συλλάβωσι κανένα και ίσως ίσως... δι' ό χωρίς να τό θέλω ήτοιμάσθη να έπιδείξω τό διαβατήριόν μου.

Είνε ώρατοι νεανίαί, τολμηροί και φιλόφρονες, μεθ' ών ό άναμένων ταξειδιώτης δύναται να διέλθη την ωραν του εύχαρίστως διαλεγόμενος περί Καρολιστών και λαθρεμπορίου.

Περί την έσπέραν ήλθεν εις Μιρανδός, πεντηκοντούτης περίου, υπάλληλος, εύθυμος, φλόαρος, έγω δέ αφήσας τότε τούς *carabineros* έστράφην πρός αύτόν.

Ήτο ό πρώτος Ίσπανός, όστις μοι ώμίλησε σοβαρώς περί πολιτικής. Τόν παρεκάλεσα να με έξαγάγη του λαθροίνθου των έν Ίσπανία πολιτικών κομμάτων, οϋτινος δέν είχον κατορθώση άκόμη να άνακαλύψω τόν μίτον, και έδέχθη μετά πολλής εύχαριστήσεως.

— Θα σας τό εξηγήσω με δύο λέξεις, είπεν' ιδου πώς έχουσι τά πράγματα. Πέντε είνε τά κυρίως κόμματα. Οι άπολυτόφρονες, οι μετριόφρονες, οι συντηρητικοί, οι ριζοσπάσταί, οι δημοκρατικοί. Οι άπολυτόφρονες δικαι-

ροῦνται εἰς δύο· εἰς καθαρὸς Καρολιστὰς καὶ εἰς Καρολιστὰς διαφωνοῦντας. Οἱ μετριόφρονες ἐπίσης εἰς δύο· οἱ μὲν θέλουσι Ἰσαβέλλαν τὴν δευτέραν, οἱ δὲ τὸν Δὸν Ἀλφόνσον. Οἱ συντηρητικοὶ εἰς τέσσαρα. Προσέχετε καλῶς. Εἰς τοὺς Κανοβιστὰς μὲ ἀρχηγὸν τὸν Κανόβαν δὲλ Καστίλλο, εἰς τοὺς πρώην Μονπανσιεριστὰς μὲ ἀρχηγὸν τὸν Ρίον Ρόζαν, εἰς τοὺς frontierizos (δμόρους) μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηγὸν Σερράνον, εἰς τοὺς ἱστορικοὺς φιλοπροόδους μὲ ἀρχηγὸν τὸν Σαγάσταν. Οἱ ριζοσπάσται εἰς τέσσαρα· εἰς τοὺς δημοκρατικοὺς φιλοπροόδους μὲ ἀρχηγὸν τὸν Ζορίλλαν, εἰς τοὺς Cimbrios μὲ ἀρχηγὸν τὸν Μάρτον, εἰς τοὺς δημοκρατικοὺς μὲ ἀρχηγὸν τὸν Ριβέρον, εἰς τοὺς οἰκονομολόγους μὲ ἀρχηγὸν τὸν Ροδρίγουεθ. Οἱ δημοκρατικοὶ εἰς τρία· εἰς τοὺς μονοφυσίτας ὑπὸ ἀρχηγὸν τὸν Γαρκίαν Ρούιθ, εἰς τοὺς ὁμοσπονδιακοὺς ὑπ' ἀρχηγὸν τὸν Φιγουέραν, εἰς τοὺς σοσιαλιστὰς ὑπ' ἀρχηγὸν τὸν Γαρρίδον. Οἱ σοσιαλισταὶ διαιροῦνται ἀκόμη εἰς δύο· εἰς σοσιαλιστὰς διεθνεῖς καὶ εἰς σοσιαλιστὰς μὴ διεθνεῖς. Ἐν ὄλῳ δεκαεὶ κόμματα. Τὰ δεκαεὶ ταῦτα κόμματα ὑποδιαιροῦνται ἀκόμη. Ὁ Μάρτος προσπαθεῖ νὰ ἰδρῶσῃ κόμμα ἰδικόν του· ὁ Κανδὼ ἄλλο κόμμα· ὁ Μορέτ τρίτον κόμμα· ὁ Ρίος Ρόζας, ὁ Ρι y Margall, ὁ Καστελάρ, παρασκευάζουσιν ἐπίσης ἕκαστος ἴδιον κόμμα. Ἐχομεν λοιπὸν εἰκοσιδύο κόμματα μὲ τὰ ἤδη ἰδρῶμενα. Προσθέσατε τώρα τοὺς θέλοντας δημοκρατίαν μὲ πρόεδρον τὸν Δὸν Ἀμεδαίον, τοὺς ὀπαδοὺς τῆς βασιλείας, οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ ρίψουν τὸν Δὸν Ἀμεδαίον, τοὺς ὀπαδοὺς τῆς μοναρχίας τοῦ Ἐσπαρτέρου, τοὺς ὀπαδοὺς τῆς μοναρχίας τοῦ Μονπανσιέρου, τοὺς δημοκρατικοὺς ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς μὴ παραλείψεως τοῦ Κούβα, ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἀκόμη δὲν παρητήθησαν τοῦ πρίγκηπος Χοεντζόλερον, ἐκείνους οἱ ὅποιοι ποθοῦσι τὴν μετὰ τῆς Πορτογαλλίας ἔνωσιν, καὶ ἰδοὺ ἐν ὄλῳ τριάντα κόμματα.

Ἐὰν θελήσωμεν ἀκόμη νὰ λεπτολογήσωμεν, ἤμποροῦμεν νὰ ὑποδιαιρέσωμεν ἀκόμη ταῦτα, ἀλλὰ καλλίτερον νὰ ἔχετε σαφῆ ἰδέαν τῶν πραγμάτων. Ὁ Σαγάστας στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἐνωτικῶν, ὁ Ζορίλλας ἐπὶ τῶν δημοκρατικῶν, ὁ Σερράνος εἶνε διατεθειμένος νὰ στηριχθῆ ἐπὶ τῶν μετριόφρονων, οἱ μετριόφρονες ἐν ἀνάγκῃ θὰ συμμαχήσωσι μετὰ τῶν ἀπολυτοφρόνων, οἱ ὅποιοι ἐν τούτοις φιλοῦνται μὲ τοὺς δημοκρατικούς, οἵτινες ἐνοῦνται μὲ μέρος τῶν ριζοσπαστῶν, ὅπως ἀνατρέψωσι τὸ ὑπουργεῖον Σαγάστα, πολὺ συντηρητικὸν ὡς πρὸς τοὺς φιλοπροόδους δημοκρατικούς, πολὺ φιλελεύθερον ὡς πρὸς τοὺς ἐνωτικούς, οἱ ὅποιοι φοβοῦνται τοὺς ὁμοσπονδιακοὺς, ἐνῶ οἱ ὁμοσπονδιακοὶ, ἀφ' ἑτέρου, δὲν ἔχουσι πολλὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ριζοσπάστας, πάντοτε ταλαντευομένους μεταξὺ δημοκρατικῶν καὶ Σαγαστινῶν. Ἐσχηματίσατε ἤδη σαφῆ ἰδέαν ;·

— Ὡ, πολὺ σαφῆ! ἀπήντησα φρίσων.

Τὸ ἀπὸ Μιράνδης εἰς Βουῦργον ταξίδιον ἐνθυμοῦμαι, ὅπως σελίδα βιβλίου ἡμιαναγνωσθεῖσαν ἐπὶ τῆς κλίνης, καθ' ἃν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ ἀρχίζουσι νὰ κλείωνται, καὶ ἡ φλόξ τοῦ κηρίου νὰ φθίνη. Τόσον πολὺ ἐνύσταζον.

Εἰς καθήμενος πλησίον μου μὲ ὤθει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ὅπως παρατηρῶ ἔξω.

Ἡ νύξ ἦτο γαληνιαία, καὶ ἡ σελήνη ἔλαμπε μεγαλοπρεπῆς. Ὁσάκις ἐπλησίασα τὸ πρόσωπόν μου εἰς τὴν θυρίδα, εἶδον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τῆς ὁδοῦ βράχους τεραστίους, μὲ σχήματα φανταστικά, τόσον δὲ πλησίον, ὅστε εἶναι τοῦ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ καταπέσωσιν ἐπὶ τῆς ἀμαξοστοιχίας ἦσαν δὲ λευκοὶ ὡς μαρμάρινοι, καὶ τόσον καλῶς ἐφωτιζόντο, ὅστε ἠδύνατό τις νὰ μετρήσῃ ὅλας τὰς ἐξοχὰς, ὅλα τὰ κοιλώματα, ὅλα τὰ κυφώματα ὅπως ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

— Εὐρισκόμεθα παρὰ τὸ Πάγκορβον, μοὶ ἔλεγεν ὁ γεί-

των μου, παρατηρήσατε εἰς τὸ ὕψωμα ἐκεῖνο. Ἐκεῖ ἦτο ἐν φοβερὸν φρούριον, τὸ ὅποιον κατέστρεψαν οἱ Γάλλοι τὸ 1813.

— Εἰμεθα ἐν Βριβιέσκῃ, προσέθετε μετ' ὀλίγον, κυτάξατε· ἐδῶ Ἰωάννης ὁ Α' τῆς Καστιλίας, συνεκάλεσε τὰς γενικὰς Συνελεύσεις, αἵτινες παρεχώρησαν τὸν τίτλον τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἀστουρίας εἰς τὸν διάδοχον τοῦ στέμματος. Ἴδέτε τὸ ὄρος Βρουγιόλα, τὸ ὅποιον ἐγγίζει τὰ ἄστρα!

Ἦτο ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν φλυάρων καὶ ἀκουράστων ἐκείνων ξαναγῶν, οἱ ὅποιοι ἐνίοτε ὀμιλοῦσι καὶ μόνοι των, λέγων μοι δ' ἐκάστοτε «παρατηρήσατε» μὲ ἠγγίζον εἰς τὴν πλευρὰν ἢ μὲ ἔσυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς Βουῦργον. Ὁ γείτων ἐξηφανίσθη χωρὶς νὰ μὲ ἀποχαιρετίσῃ, ἐγὼ δὲ ὠδηγήθην εἰς τι ξενοδοχεῖον· ὅταν ἠθέλησα νὰ πληρώσω τὸν ἀμαξηλάτην, εἶδον ὅτι δὲν εἶχον πλέον τὸ μικρὸν χρηματοφυλάκιον τῶν χαλκίνων νομισμάτων, ὅπερ συνήθως ἔφερον ἐντός τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπενδύτου. Ἐνθυμήθην τὰς γενικὰς Συνελεύσεις τῆς Βριβιέσκης καὶ φιλοσοφῶν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἠρκέσθην εἰς ἐν « — καλὰ νὰ πάθω — » ἀντὶ νὰ φωνάξω ὅπως πολλοὶ εἰς παρομοίαν περιστάσει πράττουσι « — Μὰ πρὸς Θεοῦ! Μὰ ποῦ ζῶμεν! Μὰ τί τόπος εἶνε αὐτός! — » ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχον εἰς τὸν ἰδικόν των τόπον ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ ἀφαιρῶσι τὰ χρηματοφυλάκια, χωρὶς κἂν νὰ ἔχωσι τὴν εὐγένειαν νὰ σᾶς δώσωσι μίαν ἱστορικὴν ἢ γεωγραφικὴν πληροφορίαν.

Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, εἰς τὸ ὅποιον μὲ ὠδήγησαν, ὅπως εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ξενοδοχεῖα τῶν Καστιλιῶν, ὑπηρετοῦν νεάνιδες. Περὶ τὰς ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ εὐστραφεῖς καὶ μυῦδιες νέαι ἐπήγαινον καὶ ἤρχοντο μεταφέρουσαι στρώματα καὶ ἀσπρόρρουχα ἐν στάσεσιν ἀθλητικαῖς, ἐρυθραῖ, φουσῶσαι, καγγάζουσαι, ὥστε ἐπροξένοι εὐχαρίστησιν νὰ τὰς βλέπη τις.

Ξενοδοχεῖον, παρ' ᾧ ὑπηρετοῦσι γυναῖκες, εἶνε πᾶν ἄλλο ἢ ξενοδοχεῖον ἐκ τῶν συνήθων. Ὁ ὁδοιπόρος αἰσθάνεται ὅτι εἶνε ὀλιγώτερον ξένος καὶ ἀναπαύεται μὲ τὴν καρδίαν ἡσυχωτέραν. Αἱ γυναῖκες προσδίδουσιν αὐτῷ ὄψιν οἰκιακὴν, συντελοῦσαν νὰ λησμονηθῆ σχεδὸν ἡ ἐρημία, εἰς ἣν εὐρίσκεται ὁ ταξιδεύων. Εἶνε προθυμότεραι τῶν ἀνδρῶν. Εἰξεύρουσιν ὅτι ὁ ταξιδιῶτης καταλαμβάνεται ἐνίοτε ὑπὸ μελαγχολίας καὶ θαρρεῖς ὅτι προσπαθοῦσι νὰ τὸν ἐξαγάγωσι ταύτης. Ὑπομειδιῶσι καὶ ὀμιλοῦσι μετὰ τρόπου ἐμπνέοντος ἐμπιστοσύνης καὶ ὑποδηλοῦντος τρόπον τινά, ὅτι ἐκεῖ εἶνέ τις ὡς ἐν οἰκογενείᾳ καὶ εἰς χεῖρας ἀσφαλεῖς. Ὁμοιάζουσι καλὰς οἰκονόμους, αἵτινες ἐργάζονται μᾶλλον ἐκ πόθου ὅπως καθίστανται ὠφέλιμοι ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος. Σᾶς ράπτουσι τὰ κουβία μετὰ τινος ἡθους προστατευτικοῦ. Σᾶς ἀφαιροῦσι τὴν ψήκτραν ἀπὸ τῶν χειρῶν μετ' ἐπιχαρίτου τρόπου, ὡς νὰ ἔλεγον :

— Ἀφήσατε, σῆς δὲν πρέπει νὰ κάμετε τίποτε.

Σᾶς ἀφαιροῦσι τὰς τρίχας ἀπὸ τὰ ἐνδύματα ὅταν ἐξέρχεσθε. Σᾶς λέγουσιν :

— Ο pobrecito! (ὦ, τὸν καυμένον!) ὅταν ἐπιστρέφετε λασπωμένος. Σᾶς συνιστῶσι νὰ μὴ κοιμηθῆτε μὲ τὴν κεφαλὴν χαμηλά, ὅταν σᾶς καλονοκτίζουσι. Σᾶς φέρουσι τὸν καφέ εἰς τὴν κλίνην καὶ σᾶς κάμνουσι χιλίας φιλοφρονήσεις.

Ἡ μία ἐκαλεῖτο Βαστρίκη, ἡ ἄλλη Καρμελίτα καὶ ἡ ἄλλη Amparo (Προστασία), καὶ αἱ τρεῖς δὲ ὠραῖαι, εὐρωστοὶ καὶ πλήρεις ὑγείας. Ὅταν ἔτρεχον εἰς τὸν διάδρομον, ὀλόκληρος ἡ οἰκία ἐσειέτο.

Τὴν πρώην τῆς ἐπιούσης, ἀμα τῆ ἀνατολῆ τοῦ ἡλίου, ἡ Amparo ἐκράυγασεν εἰς τὸ οὖς μου : « Caballero! » Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας εὐρισκόμην ἐν τῇ ὁδῷ.

Ἡ Βουῦργος, κειμένη εἰς τοὺς πρόποδες ὄρους τινός, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀρλανζόν, εἶνε πόλις ἀκανόνι-

στος, με ὁδοὺς στενάς καὶ σκολιάς, με ὀλίγα κτίρια ἀξιωματώτα καὶ τὸ πλεῖστον τῶν οἰκιῶν οὐχὶ ἀρχαιοτέρων τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος. Ἄλλ' ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ ἰδιότητα, ἥτις τὴν καθιστᾷ περιέργον καὶ φαιδρᾶν ἔχει ποικίλους χρωματισμούς, ὁμοιάζουσα πρὸς σκηνογραφίαν θεάτρου νευροσπάστων, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ζωγράφοι προτίθενται ν' ἀποσπάσῃ τὰ ἐκπληκτικὰ ἐπιφωνήματα τῶν ἐν τῇ πλατείᾳ ὑπηρετριῶν.

Φαίνεται ὡς μία πόλις χρωματισθεῖσα ἐπίτηδες χάριν τῶν ἀπόκρῶν, καὶ μέλλουσα μετὰ ταῦτα νὰ λάβῃ ἐκ νέου τὴν προτέραν αὐτῆς συνήθη ὄψιν. Αἱ οἰκίαι εἶνε ἐρυθραὶ, κίτριναι, κυαναὶ, τεφραὶ, πορτοκαλλοειδεῖς μετὰ κοσμημάτων καὶ περιθωρίων χιλίων ἄλλων χρωμάτων. Τὰ πάντα δὲ εἶνε χρωματισμένα· θύραι, παράθυρα, δώματα, κιγκλίδες, θριγκοί, ἐξώσται, παραστάδες.

Ὅλαι αἱ ὁδοὶ φαίνονται ὡς νὰ διεσκευάσθησαν πρὸς ἑορτήν. Εἰς κάθε καμπὴν ἡ ἀποψὶς εἶνε διάφορος, παντοῦ δὲ ἀμιλλῶνται οἱ διάφοροι χρωματισμοί, τίς ν' ἀποσπάσῃ μᾶλλον τὴν προσοχὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Σχεδὸν προκαλεῖται ὁ γέλως. Ὑπάρχουσι χρώματα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶδε τις ἐπὶ τοίχων· πράσινα, σαρκοειδῆ, πορφυρᾶ· χρώματα ἀνθέων παραδόξων, ἐμβαμμάτων, γλυκιμάτων, ὑφασμάτων διὰ χοροῦς.

Ἐὰν ὑπῆρχεν ἐν Βούργῳ φρενοκομεῖον ζωγράφων, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἡ πόλις ἐχρωματίσθη ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ἐδραπέτευσαν οἱ παράφρονες. Ὅπως δὲ καταστῆ χαριεστέρα ἡ ὄψις τῶν οἰκιῶν, πλεῖστα παράθυρα ἔχουσιν ἔμπροσθεν εἰδός τι ἐξώστου, κεκαλυμμένου ὑπὸ εὐρέος ὑαλώματος, δίκην πινακοθήκης μουσείου.

Ἐκαστος ὄροφος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἔχει ἓνα τοιοῦτον ἐξώστην· καὶ ὁ μὲν ἀνώτερος στηρίζεται ἐπὶ τοῦ κατωτέρου, οὗτος δὲ ἐπὶ τῶν προθηκῶν τοῦ ἐργαστηρίου, οὕτως ὥστε ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τῆς στέγης, φαίνονται ὅλοι ὁμοῦ ὡς μία μόνη προθήκη κολοσσίου ἐργαστηρίου, ὅπισθεν δὲ τούτων, ἐν ἐκάστῳ ὀρόφῳ, διακρίνονται, ὡσεὶ ἐτέθησαν ἐκεῖ πρὸς κοινὴν θέαν, μικρὰ προσωπάκια παιδῶν καὶ κορασιῶν, ἀνθη, ζωγραφίαι, κεντήματα καὶ ἄλλα ἐργόχειρα.

Ἐὰν δὲν τὸ ἐγνώριζον, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ φαντασθῶ, ὅτι τοιαύτη πόλις ἦτο δυνατόν νὰ ἦνε ἡ Πρωτεύουσα τῆς Παλαιᾶς Καστίλιας, ἥς ὁ λαὸς φημιζέται ὡς σοβαρὸς καὶ αὐστηρὸς. Θὰ τὴν ἐξελάμβανον μᾶλλον ὡς πόλιν Ἀνδαλουσιακὴν, ἐνθα οἱ ἄνθρωποι εἶνε εὐθυμότεροι. Ἀνέμενον νὰ ἴδω δέσποιναν σεμνοπρεπῆ καὶ εὐρον μίαν ἰδιότροπον μετημφιεσμένην.

Μετὰ δύο ἢ τρεῖς γύρους εὐρέθη ἐν τινὶ εὐρείᾳ πλατείᾳ, καλουμένην *Μεῖζων Πλατεῖα* ἢ *Πλατεῖα* τοῦ *Συντάγματος*, ἥτις περικυκλοῦται ὑπὸ οἰκιῶν ροιοβαφῶν μετὰ στοῶν, καὶ ἐν τῇ μέσῳ τῆς ὁποίας ἐγείρεται χάλκινος ἀνδριάς, παριστῶν Κάρολον τὸν Γ'.

Δὲν εἶχον ἔτι ρίψει ἐν βλέμμα περίξ, ὅτε ἔρχεται πρὸς με παιδίον φέρον μακρὸν ρακῶδη ἐπενδύτην, σύρων ζεύγος μεγάλων παλαιῶν ὑποδημάτων καὶ σεῖων ἐφημερίδα τινὰ.

- Θέλετε τὸν *Ἀμερόληπτον*, caballero ;
- Ὅχι.
- Θέλετε ἓνα ἀριθμὸν τοῦ λαχείου τῆς Μαδρίτης ;
- Οὔτε.
- Θέλετε τσιγάρα λαθρεμπορικὰ ;
- Οὔτε.
- Θέλετε... ;
- Ἔ !

Ὁ φίλος ἔξυσε τὴν σιαγόνα του.
— Θέλετε νὰ δῆτε τὰ λείψανα τοῦ Κίδ ;
Θεῖ μου οἶον ἄλμα ! Δὲν πειράζει· ἄς ἴδωμεν τὰ λείψανα τοῦ Κίδ.

Μετέβημεν εἰς τὸ δημαρχεῖον. Γρατὰ τις θυρωρὸς μᾶς

ᾠδήγησε, διελθόντες δὲ διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων μικρῶν αἰθουσῶν εὐρέθημεν καὶ οἱ τρεῖς εἰς τι δωμάτιον.

— Ἴδου τὰ λείψανα, εἶπεν ἡ γρατὰ, δεικνύουσα εἰδός τι κοφίνου κειμένου ἐπὶ τινος βάρθρου ἐν τῇ μέσῳ τοῦ δωματίου.

Ἐπλησίασα· ἡ γρατὰ ἀνήγειρε τὸ κάλυμμα καὶ ἐγὼ παρετήρησα ἐντός.

Ὑπῆρχον δύο διαχωρίσματα, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων ἐφαίνοντο ὅσθα τινὰ συσσωρευμένα, ὁμοιάζοντα πρὸς θρύμματα παλαιῶν ἐπίπλων.

— Αὐτά, εἶπεν ἡ θυρωρὸς, εἶνε τὰ κόκκαλα τοῦ Κίδ, καὶ αὐτὰ τὰ ἄλλα τὰ κόκκαλα τῆς συζύγου τοῦ *Σιμῆνης*.

Ἐλαβον ἀνὰ χεῖρας μίαν κνήμην τοῦ ἐνός καὶ μίαν πλευρὰν τῆς ἄλλης, τὰς παρετήρησα, τὰς ἔψαυσα, τὰς ἔστρεψα πανταχόθεν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ σχηματίσω ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς φυσιολογίας οὔτε τοῦ συζύγου, οὔτε τῆς συζύγου, τὰς ἐναπέθεσα εἰς τὴν θέσιν των.

[Ἔβεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Α Χ Α Ρ Α Λ Ο Γ Ι Α

Ὠρατὰ, ξάστερα, ἴδια, ξανοίγονται ὀλόγυρα 'ς τὴ πονεμένη μου ματιὰ. Νὰ ὁ κάμπος, ὁ πλατύς, ὁ πράσινος, ὁ ἀνθοστρωμένος, ὁ τριφυλλοσπαρμένος, με τὰ δροσερά του τὰ λειβάδια, με τὰ σγουρόμαλλα ἀρνάκια του, σκορπισμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, σὰν ἀτίμητα διαμάντια μέσα σὲ σμαραγδένιο ξάπλωμα. Νὰ ἡ γυρτὸς ραχοῦλες, ὀλοπράσινες, με τὸν φιλήρημο τσοπάνη ψηλὰ 'ς τὲς κορυφές του, με τὰ δροσερά τους πλάγια, ποῦ ἀντηχοῦνε μερόνυχτα ἀπ' τὰ συρίγματα τῶν κοτσυφῶν, καὶ τὰ γλυκολαλήματα τῆς πέριδικας ποῦ ψηλοτινάζεται καὶ ψηλοτραγουδιέται τόσο ὡμορφα, μέσα 'ς τὰ ὡμορφότερα γλυκοχαράματα, σὰν θαμποφέγγει ἡ ἡμέρα. Νὰ κάτω τὰ μεγάλα, τὰ πρασινοστόλιστα, τὰ νιοντυμένα δάση, ποῦ ξανοίγονται τόσο μαγικά, ἀκουμπησμένα λὲς 'ς τὰ ὀλογάλανα βουνά, σὰν νὰ καρτεροῦν ἀνυπόμονα τὸ φωτεινὸ, τὸ ὀλόψυχο μάτι, τὸ θεῖο, τὸ ἀτίμητο χέρι τοῦ ζωγράφου, νὰ παραπέρα ὁ ὀλόστρωτος καθρέφτης τῆς γαλανῆς λίμνης ποῦ δέχεται, σὰν ντροπαλὴ νύφη, τὰ ὑστερὰ φιλήματα τοῦ ἡλίου, ποῦ ἀργοκινᾷ νὰ πέση πέρα 'ς τὰ βουνά, τὰ ψηλά, τὰ γεμάτα ποίησι καὶ περηφάνεια, κλεφτοσπαρμένα βουνά ἴδια κι' αὐτά, ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ τοὺς ἐσήκωσε ἀθάνατο τραγοῦδι ὁ ποιητὴς τῶν ματιῶν τῆς ψυχῆς μου. Ὅλα ὦρατὰ, ὅλα ξάστερα, ὅλα ἴδια, ξανοίγονται ὀλόγυρα 'ς τὴ πονεμένη μου ματιὰ... Νὰ καὶ τὸ μικρὸ, τὸ φτωχὸ περιβολάκι μας με τὲς ψηλὲς μυγδαλιές του, καταπράσινες, καρπισμένες, ποῦ κλειοῦν 'ς τὸν Ἰσκιο τους καὶ μὸσχο καὶ δροσιά, με τὲς πλατύθολες σκιές του, με τὲς ἀνθισμένες του ἀκόμα ἀχλαδιές του, με τὰς ξανθὲς βερικοκιές του, με τὲς ἐντροπαλές, τὲς ταπεινὲς μηλιές του μ' ὅλα τὰ ὀλοστόλιστα δενδράκια του, ποῦ 'ς τὸ καθένα ξανοίγω, ξαναθρίσκω ἄχ ! καὶ μιὰ γλυκεῖα ἐνθύμησι χρυσῆς. εὐτυχισμένης ἐποχῆς. Νὰ κ' ἡ κρυσταλλένια ρεμματιὰ του κάτω 'ς τὸ βάθος ποῦ κατρακυλάει με τρελλὸ - τρελλὸ μουρμούρισμα ψηλὰ ἀπ' τὰ βουνά, κι' ἀπ' τὲς ψηλὲς ραχοῦλες, καὶ βρέχει, καὶ λούζει τὲς βαθεῖες ρίζες τῶν ὑψηλῶν ἰτιῶν, ποῦ μέσα 'ς τὰ ἀσημένια φύλλα τους, καὶ 'ς τὰ χαριτωμένα κλωνάρια τους ψαίλνουνε, κελαιοῦνε μ' ἀσύγκριτη ἀρμονία τὲς δροσερὲς αὐγὲς ἢ γαλιάνδρες, τὰ φλογερὰ καὶ ἡλιοπυρωμένα μεσημέρια τὰ κοτσύφια, καὶ τὲς νύχτες με φεγγάρι τὰ ὀλόγλυκα ἀηδονάκια με τὸ πικρὸ παράπονό τους

... Νὰ καὶ τὸ ἐξωκκλησίᾳ μας, ἐκεῖ ποῦ ἔς τὸ εὐλογημένο του χῶμα θὰ κοιμηθῶ μιὰ μέρα εὐτυχισμένος, ξελαφρωμένος ἀπ' ἀνθρώπινα πάθη, νὰ το! τὸ ἔρημο ἐξωκκλησίᾳ μὲ τὰ ψηλὰ του ὀλόγυρα πλατάνια, ἀποκοιμισμένο, λές, σὲ βαθύ ὕπνο, ἀπ' τὰ τρελλὰ κελαδήματα τῶν χελιδονίων, ποῦ ἔχουν κάμη τὲς φωλιές τους ἔς τοὺς τοίχους του, καὶ τῶν σπίνων ποῦ φτερουγίζουν ἀδιάκοπα ψηλὰ ἔς τὸν πέτρινο σταυρὸ του. Νὰ καὶ ἡ πλατειὰ αὐλή μου, μὲ τὲς φουντωτὲς ἀκακίες της, μικροῦλες ἀκόμα, φυτεμμένες μὲ τὰ ἴδια μου χέρια. νὰ καὶ ἡ μεγάλες, ἡ πολυανθισμένες ὀλόγυρα ψηλές τριανταφυλλοσειρές, ποῦ μὲ τὰ μαγικά τους τριαντάφυλλα, καὶ τὴ μαγικώτερη τὴ μυρωδιά τους, σοῦ συνεπαίρνουν καὶ νοῦ καὶ ψυχὴ, νὰ καὶ τὸ θλιθερὸ δενδρολίβανο μὲ τ' ἀνθισμένα του κλωνάρια, ποῦ προσκαλοῦνε σὲ βοσκὴ ὀλόπυκνο μελίσι, νὰ καὶ τὸ ἀθῶο, τὸ παρθενικὸ γιασεμί, ποῦ κλαρώνει ἔς τοῦ σπητιοῦ τὴ στέγη σφικταγκαλιασμένο γλυκὰ, ἀδελφικά, μὲ τὸν χαριτωμένο σαλλίγκαρο. Καὶ παραπέρα τὸ πράσινο περικοκλάδι, καὶ πεῖο παραπέρα τὸ νεοβλαστημένο ἀγιόκλημα, μὲ τὰ χαριτωμένα του λουλουδάκια. Νὰ καὶ τ' ἀνθισμένα κλήματα τοῦ μικροῦ ἀμπελιοῦ, κ' ἡ πικραμένη δαφνούλα, λησμονημένη ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη, κ' ἡ γρηά, ἡ πλατύφυλλη κληματαριά, ποῦ ξαπλώνει κάτω της δροσερὸ ἴσκιο. Νὰ καὶ ἔς τὴ μέση τὸ δροσερὸ, τὸ βαθύ πηγάδι, ποῦ ἔς τὰ μεγάλα πέτρινα χεῖλη του σκύπτει καὶ τώρα, σὰν μιὰ φορά, μὲ τὸ λευκόμαλλο μαρτίνι της ἀποπίσω της, χαριτωμένη, παχουλὴ, κρινομάγουλη, ἡ ἴδια πάντα βοσκοπούλα, μὲ τὸν κουβά ἔς τὸ χέρι, κ' ἀπ' τὸ συχνὸ της σκύψιμο ξεφεύφουν ἀπ' τὸ κοντὸ της φόρεμα τὰ ροδοζυμωμένα παχουλά της πόδια, καὶ χύνονται ἔς τὸ ὀλοκέντητο κοντογοῦνι της ξέπλεγα τὰ μακρὰ ξανθὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς της τυλιγμένα μέσα ἔς τὸ ὀλόλευκο μανδηλί της... "Ἄχ! αὐτὴ γιατί νὰ μὴν εἶνε εὐτυχισμένη πάντα! ... Ποιὸς θὰ της ξεκλέψῃ σ' αὐτὴ τὴν εὐτυχισμένη ἐρημιὰ, τὸν καλὸ ἀγαπητικὸ της ἀπ' τὴ γλυκειὰ της ἀγκαλιά. Γλυκειὰ, βοσκοπούλα, πόσο, ὦ! πόσο σὲ ζηλεύω... Νὰ παραπέρα τὸ ψηλὸ λιθάρι, ποῦ τόσες, τόσες φορές ἐξαπλώθηκα ἐπάνω του μ' ἀκουμπησμένο μέτωπο ἔς τὰ γόνατά μου, κ' ἐξέχασα γλυκὰ, ὄρες μεγάλες τὸν ἑαυτὸ μου... "Ὅλα ὄρατα, ὅλα ξάστερα, ὅλα ἴδια ξανοίγονται ὀλόγυρα ἔς τὴ πονεμένη μου ματιὰ...

Νὰ καὶ τὸ μικρὸ, τὸ φτωχικὸ σπητάκι τῆς ἐρημιᾶς μου. Ἄνοιγω καὶ μπαίνω μέσα μὲ ξεγυμνωμένη κεφαλή, καὶ ἔς τὸ φῶς ποῦ σκορπιέται ἀπὸ τὴ πόρτα του μέσα ἔς τοὺς τέσσαρους τοίχους του στέκω καὶ κυττάζω, καὶ κυττάζω μὲ μεγάλη εὐλάβεια ἔς τὰ στήθη. "ὦ! τίποτε δὲν ἀλλάξε ἐδῶ πέρα, ὅλο τὰ ἴδια, ὅλα ἀπαράλλακτα, ὅπως τ' ἄφηκα, σὰν νὰ μὲ καρτεροῦνε πάλι ἔς τὴ γλυκειὰ ἀγκαλιά του νὰ ξαναζήσω τὴ παλῆ ζωὴ μαζί τους, καὶ σὰν πεθάνω ὕστερα, τὸ φύσημα τῆς ψυχῆς μου νὰ σκορπισθῇ εὐτυχισμένο μέσα ἔς τὴ γλυκειὰ τους γαλήνη. Φτωχὴ μου μοναξιά, εὐτυχισμένη ἐρημιὰ μου καὶ σένα σὲ ζηλεύω ἀκόμα, καὶ σένα. Ἄνοιγω τὰ παράθυρά μου, καὶ τὸ φῶς πλημμυρίζει μέσα. Ὁ σαλλίγκαρος μοῦ στέλνει ἀνυπόμονα τὰ τρυφερὰ κλωνάρια του ἀπὸ τῶνα παράθυρο, σὰν νὰ μὲ γλυκοχαϊρετᾷ σὰν ἄλλοτε, ἀπὸ τ' ἄλλο μιὰ μικρὴ τριανταφυλλιά μὲ κυττάζει, θαρρεῖς, μὲ πόνο μὲ τὰ μικροκαμωμένα τριανταφυλλάκια της, σὰν νὰ μοῦ λέη: μὴ φεύγεις πειά, μὴ φεύγεις πειά! Δυὸ τρελλὰ χελιδονάκια ὀρμᾶνε μέσα ἀπὸ τ' ἄλλο παράθυρο, καὶ κυνηγοῦνται, καὶ τριγυρίζουνε ὀλόχαρα ἔς τοὺς τοίχους, καὶ ὕστερα καθίζουνε ψηλὰ ἔς τὴ μεγάλη βιβλιοθήκη μου καὶ φιλιῶνται, καὶ φιλιῶνται, μέσα σὲ θεότρελλα λογάκια... Κ' ἡ τρυφερὴ ἡ ἀκακίες μουρμουρίζουνε, σιῶνται, βαθεῖα εὐτυχισμένες κ' αὐτὲς. Τίποτε, τίποτε δὲν ἀλλάξε ἐδῶ πέρα.. τίποτε! Νά! οἱ λευκοὶ τοῖχοι τριγύρω, νὰ ἡ αὐτὲς εἰκόνες μὲ κυττάζουν κατὰματα.. νὰ ὁ μεγάλος ποιητῆς μου, ὁ Σολω-

μὸς μὲ τὴν ἀστραφτερὴ του ὄψι. Νὰ ἡ μικρὴ κλίνη μου, πῶς μένει ἀγκιχτη ἀκόμα, λές, ὅπως τὴν ἄφησα, ὅταν ἔφυγα μακριὰ της. Ὁ καναπές ἔς τὴν ἄκρη, ὁ καναπές ὁ ἴδιος, ὅπου ἔγειρα ὄρες, μέρες ὀλόκληρες ἐπάνω του μ' ἔνα βιβλίο τῆς καρδιάς ἔς τὸ χέρι, ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ τὰ νιώθει ὀλόθερμα, βαθεῖα, ἡ ψυχὴ μου. Τ' ἀγαπημένα βιβλία μου μὲ κυττάζουνε κ' αὐτὰ μέσα ἀπ' τὲς σειρές τῆς βιβλιοθήκης μου ἔμπρὸς ἔς τὸ μικρὸ γραφεῖό τους εἶνε ἀνοιγμένα ἀκόμα τὰ πεῖο ἀγαπημένα μου. Σκύπτω καὶ κυττάζω μ' ἀδιάκοπο καρδιοχτύπι ἔς τὴ καρδιά. Ὁ Σολωμὸς μου, ὁ γλυκὸς μου, ὁ μελιστάλακτος Σολωμὸς κοιμάται ἐκεῖ μαζί μὲ τὸν Βαλαωρίτη, μὲ τὸν Παλαμᾶ, μὲ τὸν Δροσίνη, μὲ τὴν Ἀυρεή, τὴν ζωντανὴ λυγερή, τὴν ἀτυχισμένη Ἄνθῶ, τοῦ Καρκαβίτσα, μὲ τὰ δημοτικὰ μας, μὲ τὰ μαγεμμένα τῆς πατρίδος μας τραγούδια... Ὁ Κορρέος παρέκει ἀνοιγμένος ἀφίνει βαθεῖα εὐωδιά. Σκύπτω σὲ μιὰ σελίδα του, καὶ διαβάζω. Τὰ χεῖλη μου δὲν ἔχουνε δύναμι νὰ ψιθυρίσουνε τοὺς στίχους, ποῦ ἀντίκρισαν τὰ μάτια μου. τοὺς στίχους ποῦ κλειοῦνε ὄλο τὸ πόνο τῆς καρδιάς μου...

Lorsqu'un homme n'a pas d'amour,
rien du printemps ne l'intéresse ;
il voit même sans allégresse,
hirondelles, votre retour ;

Καὶ σωπαίνω... καὶ γυρίζω καὶ βλέπω δακρυσμένα τὰ μάτια μου ἔς τὸν ἀντικρυνὸ καθρέφτη... Τὰ χελιδόνια φιλιῶνται, φιλιῶνται ἀγκαλιασμένα ἀκόμα, μέσα σὲ θεότρελλα λογάκια. Καὶ τὰ χεῖλη μου ξαναρχίζουν :

Lorsqu'un homme n'a pas d'amour,
rien du printemps ne l'intéresse ;

"Ἄχ! ναὶ βλέπει, βλέπει φτωχὰ μου χελιδόνια, χωρὶς καμμιά χαρὰ ἔς τὰ στήθη του, μὲ πικρὴ ἀδιαφορία τὸ γλυκὸ ξαναγύρισμά σας...

Παραπέρα, δίπλα ἔς τὸ τραπέζι μου θωρῶ, τὸ καλαμάρι μου ἀνοιχτὸ ἀκόμα, μὲ τὴ πέννα του ἔς τὸ πλάσιμα του θωρῶ ἀκόμα σωρούς, σωρούς χαρτιά, ὅπου μισοφέγγουνε ἐπάνω τους, ἄχ! οἱ χρυσοῦς ἐποχῆς ὀλόχαροι, φτερωτοὶ τῆς καρδιάς μου στίχοι, οἱ πρῶτοι κ' οἱ ὕστεροί μου στίχοι, ποῦ ἔγραψα ἔς τὴ ζωὴ μου, ἄχ! ποῦ ἔχυσα αἱματοβαμμένους ἀπ' τὴ καρδιά μου, γιὰ σένα, ὄρατο πλάσμα τ' οὐρανοῦ, σκληρὴ Εὐα τῆς γῆς! προτοῦ νὰ σὲ ἰδῶ, προτοῦ νὰ σὲ γνωρίσω ἀκόμα, ὄνειρευτὴ μου ἀγάπη, ἀγαπημένο ὄνειρο, ὅπου σ' ἐξάνοιξα καὶ ἔς τὸ βυζὶ τῆς μάνας μου ἀκόμα, ἄχ! ἐσένα! ἐσένα! ποῦ μοῦ ἔσταζες τόσο πικρὸ φαρμάκι ἔς τὴ βρεῖομοιρη καρδιά μου σὰν σὲ πρωταντίκρισα, σὰν σὲ πρωτοεῖδα μὲ ἀνθρώπινο σχῆμα!...

Κι' ὅσο κυττάζω ὀλόγυρα, κ' ὅσο ξαναβρίσκω καὶ μιὰ νέα ἐνθύμησι τόσο φαρμάκι σκορπιέται ἔς τὴ καταπονημένη μου καρδιά. Ἄχ! ποῖα δύναμι, θὰ διασκορπίσῃ, θὰ σβύσῃ τὸ πυκνὸ αὐτὸ σκοτάδι ποῦ μὲ καταπλακώνει... ἄχ! ποῖα εὐμορρία, ποῖα χάρι, θὰ μοῦ ξαναδώσῃ τὸ γλυκὸ τῆς ἐρημιᾶς πόθο...

"Ὅσο, ὅσο ὄρατα, ὅσο ἀθάνατα, κ' ἂν ἦσθε σεις γλυκὰ μου χῶματα, ἀγαπημένα δένδρα μου, ὅσο κ' ἂν μοῦ δείχνετε τώρα ἔς τὰ μάτια μου τὴ βαθεῖα γαλήνη τοῦ ὀλογάλανου οὐρανοῦ ποῦ σὰς σκεπάζει ψηλά, ψηλὰ ὀλοξάστερος, ὅσο νὰ δείχνετε ἔς τὰ μάτια μου πῶς ἡ ἀνεμοζάλη τοῦ χειμῶνος δὲν ἔχει τόπο ἐδῶ πέρα, τώρα, ἡ ἀνεμοζάλη τῆς ζωῆς μου, ἡ πληγὴ τῆς καρδιάς μου, δὲν ἔβρισκε πειὰ παρηγορίας βάλσαμο σιμά σας...

"Ἄχ! ποῖα δύναμι θὰ μοῦ ξαναδώσῃ τὴν ἐπιθυμιὰ νὰ ξαναζήσω μαζί σας, μαζί μὲ σας ποῦ δὲν ἀλλάξατε ἀκόμα ἐνῶ ἐγὼ μονάχα ἀλλάξα... ἀλλάξα τόσο!

Μοιάζει ἡ ζωὴ μου, τώρα, μὲ τὴ θλιμμένη σκιὰ τοῦ διαβάτη, ποῦ ξαπλώνεται πίσω του θλιθερὸ, καὶ φεύγει

ἔς τὰ βήματά του, σὰν ἄψυχο στιγμῆς ὄνειρο, σὰν πικρὴ, θλιβερὴ ἀπάτη τοῦ ὀφθαλμοῦ...

Φευγάτε, φευγάτε, χελιδόνια μου, μακρὰ μου τὰ κλαδιά τῆς ἀκακίας, τὰ κλωνάρια τῆς τριανταφυλλιάς, σὰς προσκαλοῦνε ν' ἀγαπήσετε, νὰ ψάλλετε... Φευγάτε, φευγάτε, γλυκά μου χελιδόνια, μακρὰ μου. Ἡ πίκρα, καὶ ὁ πόνος δὲν ἐγεννηθήκανε γιὰ σὰς. Κ' ἐσεῖς μοσχομύριστα, μαγικά, τριαντάφυλλα ποῦ μὲ κυττάτε εὐμορφα, εὐμορφα δὲν μοῦ ξανοίγετε σὰν μιὰ φορὰ τῆς ζωῆς τὴν εὐτυχία, δὲν μοῦ συνεπαίρνετε τὴ καρδιά μου ἔς τὸ ἀρωμά σας, καὶ τὰ χεῖλη μου δὲν ἔχουνε πειὰ τὴ δύναμι νὰ σὰς ὑψώσουνε τὸν ἀθάνατο ὕμνο σας. Ἄχ! ἄλλαξα, ἄλλαξα!

Ἔτσι ἐμοσχοβολούσανε σὰν τὴ μαγικὴ ἀναπνοή σας καὶ τὰ φιλήματά της, ἔτσι μ' ἐμεθοῦσε κ' ἡ ἀγκαλιά της, σὰν τὴ γλυκεῖα μέθη, ποῦ χύνετε τριγύρω... Γλυκεῖά μου ρεμματιά, ἄχ! ἔτσι μ' ἀποκοίμιζε ὁ ἦχος τῆς φωνῆς της, εὐτυχισμένον ἔς τὰ στήθη της, σὰν τὸ ἀθῶο μουρμούριμά σου... Γλυκεῖά μου ἐρημιά, τὴν ἴδια γαλήνη τῆς εὐτυχίας σου, ἐσκορπούσε ἔς τὰ στήθη μου ἡ γλυκεῖα ἀναπνοή της... Γλυκὸ γαλανὸ τοῦ οὐρανοῦ μου χρῶμα, τὸ χρυσὸ χαμόγελό σου, ἄχ! τῶβρισκα ὄλο, ὄλο μὲς ἔς τὴν ὄψι της, ἔς τὸ μαρμάρينو κορμί της, ἔς τὴ μαγικὴ ἀρμονία τῆς θείας εὐμορφίας της...

Μὴν ἤσασθε κ' ἐσεῖς ὄνειρο, τυφλὴ ἀπάτη, σὰν τὸν ψεύτικο ἔρωτά της, σὰν τὴν ἀνύπαρκτη ἀγάπη της;... Ἄ! ὄχι! ὄχι! ἀγαπημένα μου μέρη, γλυκεῖά μου ἀθάνατη φύσι, δὲν θέλω νὰ πιστέψω σὲ μιὰ τέτοια σκληρὴ σκέψι... Εἴσαθε ὠραῖα, μαγικά, ἀθάνατα, πάντα. Μονάχα ὁ ἔρωτάς της ἦτανε ὄνειρο, πικρὸ ὄνειρο ποῦ ἔσβυσε ὀγλήγωρα γιὰ κείνη, κ' ἔμεινε ἀσβυστο, διάπυρο, γιὰ μένα... ὄχι! ὄχι! σεῖς... ἐγώ, ἐγώ μονάχα ἄλλαξα, ἄλλαξα!

Θλιβερό, ὀλόπυκνο, ἀπελπισμένο τῆς καρδιάς μου σκοτάδι, χύσου ὀλόκληρο τριγύρω ἔς τὰ μάτια μου, σβύσε τὸ φῶς τῆς ψεύτρας ἐλπίδας, ποῦ φωτίζει κάποτε τὴ σκοτεινιά μου, σὰν σκληρὸ περιγέλοιο, ἀποκοίμιζε τὸ νοῦ μου, τὴ ψυχὴ μου, τὴ καρδιά μου μέσα ἔς τὴ μαύρη ἀπελπισιά μου. Μὴ μὲ κάνης νὰ νοιώσω τώρα τὴ λύπη ἔς τὴ ψυχὴ, καὶ τὸ δάκρυ ἔς τὰ μάτια, ἔς τ' ἀγαπημένα αὐτὰ μέρη... Χύσου, χύσου θλιβερό, ὀλόπυκνο, ἀπελπισμένο τῆς καρδιάς μου σκοτάδι, καὶ σβύσε μου, σβύσε μου τὴ ζωὴ μου, τὴν ἀχαρὶ αὐτὴ ζωὴ, ποῦ παραδέρνει μέσα ἔς τὴ σάρκα μου μὲ σκληρὲς ἐνθύμησες, καὶ μὲ πικρὰ, θλιβερὰ ὄνειράτα...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... γιὰ νὰ ζυπνήσης ἕνα πρωτὶ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ νὰ ριχθῆς ὀλόχαρη ἔς τὰ χέρια ἄλλου...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... σοῦ ἔβαλα, ἡμερωμένους, δοῦλός σου, δειλιά, ἔς τὴν ἀγκαλιά σου, ἔς τὰ πόδια σου, καὶ τὴ λύπη μου, καὶ τὴ χαρὰ μου, καὶ τὰ δάκρυά μου, καὶ τὰ γέλοια μου, καὶ τῆς νειότητος μου τὰ χαρίσματα, καὶ τὸ νοῦ μου, καὶ τὴ καρδιά μου, καὶ τὴ ψυχὴ μου, καὶ τὰ ὄνειρά μου, τὰ φτωχὰ ὄνειρά μου, καὶ τὸ κρυφὸ σαράκι, τὸν ἀχόρταγο πόθο αὐτῆς τῆς δόξας, καὶ ὅλη τὴν ἀρμονία τῆς πλάσης, ποῦ ἐθωροῦσαν ζωντανή, γύρω μου τῆς νειότητος μου τὰ μάτια, σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... γιὰ νὰ ζυπνήσης ἕνα πρωτὶ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ νὰ ριχθῆς ὀλόχαρη, ἔς τὰ χέρια ἄλλου...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... σ' ἐστόλισα μὲ ὅλη τὴν ἀθάνατη τῆς φύσεως ὠραιότητα, σοῦ ἔβαλα ἔς τὰ μαλλιά σου τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἥλιο, ἔς τὰ μάτια σου τὸ φῶς τοῦ ὀλόκληρο, ἔς τὰ χεῖλη σου τῆς αὐγῆς τὸ χαμόγελο, ἔς τὴν ὄψι σου ὅλες τὰς θωριές, ποῦ συχνάλλαζει τὸ βράδου ἢ δύσι, ἔς τὰ στήθη σου, Νεραϊδά μου! τὸν λαγαρότερο ἀφρὸ ποῦ ἀφίνει κατακυλιζοντας τὸ ποτάμι ἀπὸ ψηλὸ βράχο, ἔς τὸ σῶμά σου τὸ φῶς, ποῦ χύνει τὸ μάρμαρο φεγγαροστο-

λισμένο τὴ νύχτα, ἔς τὰ πόδια σου τὸ ἀπαλότερο τῆς γῆς χορτάρι, τὰ εὐμορφότερα, τὰ πειὸ μαγικώτερα, τὰ πειὸ μοσχομύριστα, τὰ πειὸ ὠραῖα λούλουδα κ' ἀνθη ποῦ βγάζει τῆς γῆς ἡ σφαῖρα, ἔς τὸ γλυκυτερο φύσημα τ' ἀεριοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη μου, ἡ ὄνειρευτὴ μου ἀγάπη, ἡ οὐράνια, ἡ ἀσώματη, ποῦ ἔχει πατρίδα ἀγνωστη, ἀθώρητη σ' ἀνθρώπινο μάτι, σὲ περιχύσε, σὲ καταστάλαξε, σ' ἐφωτοστόλισε, ὅλη, ὅλη, μὲ τὸ ἀσύγκριτο φύσημά της, σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα!... γιὰ νὰ ζυπνήσης ἕνα πρωτὶ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ νὰ ριχθῆς, ἄχ! καὶ νὰ ριχθῆς ὀλόχαρη ἔς τὰ χέρια ἄλλου...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα! καὶ σὲ ζητῶ, σὲ ζητῶ ὠϊμένα!... κ' ὅταν σὲ θωρῶ, σ' ἀντικρύζω ἔς τὸ πλάι ἄλλου νὰ προβαίνης ὀλόχαρη, πεταχτή, μὲ τὸ ὀλόχρυσο κεφάλι σου ψηλά, μὲ τὰ ὠραῖά σου μάτια, τὰ δαιμονισμένα αὐτὰ σου μάτια, ποῦ πλέει μέσα τους ἀκαίρη ἡ πρόσκαιρη ἡδονή, ἀκαίρη ὁ ἔρωσ, ὁ ψεύτικος ἔρωσ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, νὰ γλυκογελοῦνε, καὶ νὰ μοῦ κρυφορρίχνουνε μιὰ μόνη φτερωτὴ, εὐσπλαγχνικὴ ματιά, καὶ νὰ περνᾷ, νὰ διαβαίνει, ἀφρόντιστος ὀλόγουρα ὁ κόσμος, καὶ νὰ σὰς κυττάζουνε, ὄλοι, ὄλοι, σὰν νὰ θέλουν νὰ ποῦνε:

— Γιὰ δὲς εὐτυχισμένο ταῖρι!...

Ἐγώ, ἐγώ, λησμονημένος ἄνθρωπος, φτωχὸς διηγηματογράφος, ἕνα μυρμηγκι τῆς γῆς, σὰς κυττάζω, σὰς κυττάζω κ' ἐγώ, σταυρόνω ἀπελπισμένα τὰ χέρια ἔς τὰ στήθη, κ' ἀφίνω νὰ σκορπιέται, νὰ τρεμοσβύνη ἔς τὰ χεῖλη μου ἕνα φτωχικὸ χαμόγελο...

Ἄχ! νὰ ἠμποροῦσες νὰ ἐννοιωθῆς τότε τὸ χαμόγελό μου ἐκεῖνο!...

Σ' ἀγάπησα! σ' ἀγάπησα, καὶ σὲ ζητῶ, σὲ κλαίω, σὲ φωναίζω, ἀδιάκοπα, ἔς τὴ φοβερὴ τῆς κλίνης ἀγωνία, ἔς τὸν τρομασμένο ὕπνο μου, ἔς τὸ θλιβερό μου ζύπνο, ἔς τὸ γλυκὸ, ἔς τὸ ἀτίμητο τῆς αὐγῆς χαμόγελο, ἔς τὴ γλυκεῖα τῆς ἡμέρας λάμψι, ἔς τὴν ἀληθινή, ἔς τὴν ἀτελειώτη, ἔς τὴν ἀπειρο λάμψι, ποῦ ξανοίγει ἡ ἀπὸ μιὰ θεῖα δύναμι προικισμένη ψυχὴ, σὰν ὑψώνεται ὀλόφτερη ἔς τὸν ἀπλαστον αἰθέρα, ἔς τὴ μαύρη, ἔς τὴ σκοτεινὴ ζωὴ τῆς ἐρημίας μου, ἔς τοὺς θλιβεροὺς τοίχους τῆς ὀλομόναχης κάμαράς μου, ἔς τὰ τρυφερὰ καλῆματα τῶν πουλιῶν, ἔς τὰ γαλανὰ κύματα τῆς θάλασσας, ἔς τῶν ἀστεριῶν τὴ διαμαντένια λάμψι, ἔς τὴ δροσιὰ καὶ ἔς τὴ χάρι' τοῦ κρίνου, ἔς τὸ βραδυνὸ ἀργοπέσιμο τοῦ ἥλιου, σ' ἀγάπησα, σ' ἀγάπησα, καὶ σὲ ζητῶ, σὲ ζητῶ, ὠϊμένα! ἔς τὴ κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς μου... κ' ὅταν σὲ θωρῶ νὰ προβαίνης ἐμπρὸς μου ὀλόχαρη, πεταχτή, μὲ τὸ ὀλόχρυσο κεφάλι σου ψηλά, μὲ τὰ ὠραῖά σου μάτια, τὰ δαιμονισμένα αὐτὰ μάτια σου, ποῦ πλέει μέσα τους ἀκαίρη ἡ πρόσκαιρος ἡδονή, ἀκαίρη ὁ ἔρωσ, ὁ ψεύτικος ἔρωσ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, νὰ γλυκογελοῦνε, καὶ νὰ τοῦ κρυφορρίχνουνε μιὰ μόνη φτερωτὴ, εὐσπλαγχνικὴ ματιά, νοιώθω ἔς τὰ στήθη μου τότε τὴ μεγάλη μου λύπη, νὰ μοῦ ροφᾷ τὸ αἷμά μου ὄλο, ὄλο, μέσα ἔς τὴ καρδιά μου, καὶ τὴ ψυχὴ μου, τὸ νοῦ μου νὰ σ' ἀφαιροῦνε, ἀλλοίμονο! νὴ σοῦ ξεγυμνῶνουνε ὅλη τὴν αἰθερία λάμψι, ποῦ σοῦ ἐχάρισα, ποῦ σὲ ἐφωτοστόλισα, ἄλλοτε, καὶ τὰ μάτια μου σὲ θωροῦνε γυμνή, ὀλόγουμη πειὰ, ἀληθινὴ γυναῖκα, πλάσμα τῆς γῆς, ἀνθρώπινη σάρκα, χῶμα ἴδιο, τοῦ ἀνυπόμονου τάφου τροφῆ καὶ χόρτασμα, καὶ χωρὶς νὰ θέλω, ἐνῶ προσπαθῶ, πασχίζω, νὰ σὲ ξαναστολίσω πάλι, τοῦ κάκου! νὰ σ' ἀνυψώσω ψηλά... ψηλά, ἐκεῖ ποῦ σ' εἶχε ἀνεβάσῃ ἡ πρώτη ἀγνή, ὀλόθερμη, ὀρμητὴ τῆς ἀγάπης μου, νοιώθω νὰ ξεφεύγουνε, νὰ κυλοῦνε, πύρινα τὰ δάκρυά μου ἔς τὸ πρόσωπό μου, καὶ σὲ κλαίω, σὲ κλαίω μὲ διπλὸ πόνο, σκληρὴ, χαμένη, ἀγάπη!...

Ἄχ! νὰ ἠμποροῦσες νὰ ἐννοιωθῆς τότε τὰ δάκρυά μου ἐκεῖνα!...

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἡ θερμότης ἄλλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ κρέατος ἢν τοῦτο ἐντεθῆ ἐν ψυχρῷ ὕδατι καὶ ἄλλως ἐν θερμῷ.

Ὅταν, ἐπὶ παραδείγματι, θέσωμεν τεμάχιον βοείου κρέατος ἐν ψυχρῷ ὕδατι, τοῦτο εἰσχωρεῖ μέχρι τοῦ κέντρου τοῦ κρέατος· βαθμηδὸν δὲ ἀνυψουμένης τῆς θερμοκρασίας τὰ θρεπτικὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἄλατα, διαλύονται οὕτως ἔχει τις τότε κάλλιστον ζωμὸν καὶ μετριώτατον βραστόν. Ἄν, τοῦναντίον, τὸ τεμάχιον τοῦ βοείου κρέατος τεθῆ ἐν θερμῷ ὕδατι, τὸ πρῶτον παραγόμενον ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ πήξις τοῦ λευκώματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κρέατος· θὰ σχηματισθῆ τότε τέλειον περικάλυμμα, ὅπερ θὰ ἐμποδίσῃ τὸ ὕδωρ νὰ διαλύσῃ τὰ ἄλατα καὶ τὰ θρε-

πτικὰ στοιχεῖα. Ἔχει τις τότε κάκιστον ζωμὸν καὶ λίαν θρεπτικὸν κρέας βραστόν.

Πολλοὶ ἐγένοντο συζητήσεις ἐπὶ τῆς θρεπτικῆς ἀξίας τοῦ ζωμοῦ. Οἱ χημικοὶ φρουνοῦσιν ὅτι δὲν εἶνε χρήσιμος εἰς τὸν ὄργανισμὸν ἡμῶν, καθόσον αἱ ἀναλύσεις τείνουσι ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ ζωμὸς ἐλαχίστην μόνον ποσότητα στερεῶν συστατικῶν περιέχει. Ἄλλ' οἱ ὄργανολόγοι θεωροῦσι τὸν ζωμὸν ὡς τροφήν, ἥτις, καίτοι ὀλίγον θρεπτικῆ, ἐπιδρᾷ καλῶς ἐπὶ τοῦ στομάχου ἐκ τοῦ ἀρωματικοῦ αὐτοῦ στοιχείου, προξενεῖ αἰσθημα εὐεξίας καὶ διεγείρει τὰ πεπτικὰ ἡμῶν ὄργανα. Εἶνε λοιπὸν λίαν ὠφέλιμος ὁ ζωμὸς ἐν ἀρχῇ τοῦ γεύματος, ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς ἀναρρωθύνοντας, ὧν ὁ στόμαχος εἶνε ἀδύνατος.

D*

Τὰ ἐξῆς βιβλία πωλοῦνται ἐν τῷ Βιβλιοπωλεῖῳ τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» ἐν ὁδῷ Πρασατείου, ἀριθ. 10 :

Ἱστορία δύο Μελλονύμφων, μυθιστορία Ἀλεξάνδρου Μαντζῶνη, τόμοι 3.....	3.—	Μία Δέσμη Ἐπιστολῶν, μυθιστορία Ἀλεξ. Δουμά (υἱοῦ).....	80	Ποιήματα ὑπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου τόμοι 3.....	5.—
Κραυγὴ τῆς Παράφροσ. μυθιστορία ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.....	1.20	Μαρία Ἀντωνιέττα, ἱστορικὸν μελόδραμα εἰς 4 πράξεις.....	60	Παιδὸν τῆς Νεκρᾶς, μυθιστορία, τόμοι 2.....	4.50
Κοραὴ Ἀδαμαντίου Ἐπιστολαί, τόμοι 4.....	10.—	Νάθαν ὁ Σοφός, μετάφρασις ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Θ. Ἀφεντούλη	1.—	Πύργος τοῦ Παπᾶ Δανιὴλ, ὑπὸ Γ. Κ. Ὑπερίδου.....	80
Κατηραμένον Καπηλεῖον μυθιστορία Λουδοβίκου Νοσῆ.....	4.50	Ναξία Μαριάνθη ἢ ἡ Γυναικία Σταθερότης, μυθιστορία.....	50	Παλαιὰ Ἀμαρτίαι, λυρική συλλογὴ Δημ. Γρ. Καμπούρογλου.....	1.—
Κοτοκόμβαι τῆς Ἰούλης μυθιστορία Αἰμυλίου Σεβαλιέ.....	2.—	Νικόλας Σιγαλός, μυθιστορία Γρηγορίου Δ. Ξενοπούλου.....	4.—	Πῶς ἀποκτάται ὁ πλοῦτος, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Βεν αμίν Φραγκλίνου	50
Κόντε Σπουργίτης μελοδραματίον εἰς μέρη δύο ὑπὸ Π. Τσακαλιάνου.....	80	Οἱ Τρεῖς Σωματοφύλακες, μυθιστορία Ἀλεξ. Δουμά.....	3.50	Πέραν τοῦ Ἰσθμοῦ.—Πελοποννησιακαὶ ἐντυπώσεις καὶ Ἀναμνήσεις, ὑπὸ Σπυρίδωνος Παγανέλλη.....	3.—
Καλύβη τοῦ Θωμᾶ ἢ ὁ Βίος τῶν Μαῦρων ἐν Ἀμερικῇ.....	2.—	Οἱ Ἰππῶτα. τοῦ Στερεώματος, μυθιστορία Π. Φεβάλ, μετάφρασις Α. Ρ. Ραγκαβῆ.....	4.20	Ραγήπ, διήγημα ὑπὸ Σπ. Παγανέλη	80
Λαυρεντία, μυθιστορία Δ. Εννερέ μετὰ πλείστων εἰκόνων.....	4.50	Ὁ Ἰστὸρ τῶν Τρελλῶν, μυθιστορία Σαβιὲ δὲ Μοντεπέν, τόμοι 6.....	5.—	Σερά Ποιητικῶν Ἔργων ὑπὸ Γεωργίου Μαρτινέλλη.....	1.—
Λέων Λεώνης, μυθιστορία Γεωργίας Σάνδης, μετάφρασις Ι. Ἰσιδ. Σκυλίση.....	4.50	Οἱ Ἄθλιοι: ὑπὸ Βίκτωρος Οὐγκώ, μετάφρασις Ι. Ἰσιδ. Σκυλίση.....	5.—	Σύζυγος τοῦ Κλαυθίου, δράμα εἰς πράξεις 3 ὑπὸ Ἀλεξ. Δουμά, υἱοῦ.....	80
Μετὰ εἴκοσι ἔτη (συνέχεια Τριῶν Σωματοφύλακων) μυθιστορία Ἀλεξ. Δουμά.....	4.—	Οὐρανία, ἀγρικτικὸν εἰδύλλιον, εἰς 4 πράξεις ὑπὸ Λεοπόλδου Μαρένκο	80	Συλλογὴ Κρητικῶν Ἐπιστολῶν.....	50
Μυστηριώδης Γυγ, μυθιστορία Ἰουλίου Μαρῦ.....	3.—	Ὁ Καννιβαλισμὸς παρ' Ἑβραίων Δράμα εἰς πράξεις 4 ὑπὸ Ἀθαν. Βάρβα.....	80	Σέργιος Πανίνης, μυθιστορία Γεωργ. Ὀνέ, βραβευθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.....	2.—
Μαῦρος Πειρατῆς μυθιστορία Λουδοβίκου Νοσῆ, τόμοι 3.....	3.—	Ὁθῆλλος, ἥτις ὁ Μαῦρος τῆς Ἑνετίας τραγωδία Σαϊξπήρου εἰς 5 πράξεις.....	4.—	Τὰ Μυστήρια τῶν Χαραμίων, μετάφρασις Κλεάνθους Τριανταφύλλου	4.40
Μαρκησία Γαβριέλλα μυθιστορία Ἰουλίου Μαρῦ.....	1.70	Ὁ Θεὸς ἐν τῇ Φύσει, ὑπὸ Καμίλλου Φλαμπαριῶνος κατὰ μετάφρασιν Αἰκατερίνης Ζάρκου.....	4.—	Τελευταῖα Ἡμέρα Καταδίκου, ὑπὸ Βίκτωρος Οὐγκώ.....	50
Μουσαῖς ὁ Μαῦρος, ἀστεινὸν διήγημα εἰς στίχους διὰ μικρὰ παιδιὰ μὲ 12 ὀλοτελίδους ποικιλοχρωματιστὰς εἰκόνας καὶ δεδεμένον.....	2.—	Οἱ Γεννίτσарοι, μυθιστορία Ἀλφόνσου Ρουέρου (τόμοι 2).....	3.—	Τὸ Τριακοντάδραχμον Ἐπαθλον, διήγημα Γρ. Δ. Ξενοπούλου.....	50
Μικρὰ Μήτηρ, μυθιστορία Αἰμυλίου Ρισβούργ.....	3.50	Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος, μυθιστορία Εὐγενίου Σῆη, μετάφρασις Ν. Δραγοῦμη (τόμοι 10).....	5.—	Τὰ Τέχνα τοῦ Πλοῦτου Γρ. Νότιος Ἀμερικῆ, Αὐστραλίας, καὶ ὁ Βιβρηνικός Ὠκεανός, μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν.....	3.50
Μεγάλη Ἰξα μυθιστορία Ἀλεξίου Μπουσιέ.....	3.—	Πλοίαρχος Κολδόλος, μυθιστορία Παύλου Σωμιέ, τόμοι 2.....	2.50	Τὰ Κρητικὰ, Ὄδα Ἀλκαϊκαί, ὑπὸ Θ. Ἀφεντούλη.....	80
Μυστηριώδης Γάμος, μυθιστορία Ἀλφόνσου Δωδέ.....	80	Πλωτὴ Πόλις, μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν.....	80	Τελευταῖα Ἡμέραι τῆς Πομπητῆς, μυθιστορία Ε. Βούλδερ, μετάφρασις Γεωργ. Ζαλόκωστα.....	3.—
Μαθίνα, μυθιστορία Δ. Κοττέν.....	4.—	Παπᾶ-Κωνσταντίνος, μυθιστορία Λουδοβίκου Ἀλεξ. Δουμά.....	4.—	Τυχαῖον συμβάν, διήγημα ὑπὸ Λεων. Π. Κανελλοπούλου.....	60
Ματθίλδη, μυθιστορία Εὐγενίου Σῆη	5.—	Πίσσατος τοῦ Θανάτου, μυθιστορία ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.....	80	Τελευταῖος τῶν Μοχικανῶν μετὰ εἰκόνων.....	2.50
Μάμμη, μυθιστορία Αἰμυλίου Ρισβούργ	4.20	Παιδικὰ Διηγήματα, ὑπὸ Ἀριστ. Κουρτίδου.....	4.—	Τραγωδίαι Ἰω. Ζαμπελίου, τόμοι 2.....	40.—
Μιχαὴλ Στρογκόφ, μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν.....	4.50	Πόλεμος τῶν Γυναικῶν, μυθιστορία Ἀλεξ. Δουμά.....	4.50	Τραγωδίαι τῶν Παρισίων, μυθιστορία Σαβιὲ δὲ Μοντεπέν τόμοι 9.....	8.—
Μικροῦλα, μυθιστορία Ξ. Β. Σεντέν	4.—	Πάπισσα Ἰωάννα ὑπὸ Ἐμ. Ροτδου.....	1.50	Τυχοδιώκται τῶν Παρισίων, μυθιστορία Π. Ζακῶν.....	2.—
Μητριά, μυθιστορία Γρ. Δ. Ξενοπούλου.....	4.—	Πεπίτα Χιμένες, μυθιστορία Ἰσπανικῆ ὑπὸ Ἰωάννου Βαλέρα, μετάφρασις Α. Φραβασιλῆ.....	2.—	Τὰ Ὑπερῶα τῶν Παρισίων μυθιστορία Π. Ζακῶν.....	2.50
Μαγικὰ Παίγνια, μετὰ πολλῶν εἰκόνων.....	3.—	Παρισίον Ἀπόκρυφα, μυθιστορία Εὐγενίου Σῆη, μετάφρασις Ι. Ἰσιδ. Σκυλίση, τόμοι 10.....	6.—	Τὰ Χάλια καὶ κομφοδία.....	50
Μπουμπουλίνα, ἢ ἡ Ἄλωσις τῆς Τριπολιτσᾶς.—Ἀρχιδιὸν ἢ αἱ ἐν Κρήτῃ Σφαγαί, δράματα ὑπὸ Γεωργ. Ἀνδρικοπούλου.....	4.50			Τὸ Φράκο ἢ μία Νύκτα Ἀποκρητικῆ, κομφοδία ἑμμετρος ὑπὸ Ἀ. Νικολάρζ.....	4.—
Μάρκος Μπότζαρης, τραγωδία εἰς 3 πράξεις, ὑπὸ Θεοδ. Ἀλκαίου.....	50			Τὸ βιβλίον τῆς Σριγγῆς, κρυπτογραφία, παίγνια, προβλήματα, ἀνίγματα, γρίφοι, ἀριθ. προβλήματα κλ.....	2.—

ΣΗΜ. Σὺν τῇ ἀποστολῇ τοῦ ἀντιτίμου ὀφείλουσι ν' ἀποπέλλωσιν, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐπαρχικῶν 10 %, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ 20 %, ἐπὶ πλεον ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν βιβλίων διὰ ταχυδρομικὰ τέλη. Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας βιβλία ἄνω τῶν 20 δρ. γίνεται ἔκπτωσης 10 %. Τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» ἀποτέλλει ἀπράκτως οἰονδήποτε βιβλίον ἤθελε ζητήσῃ τις, ἀνευ οὐδεμιᾶς προμηθείας, ἐγγράφου δὲ καὶ συνοδουτικῆς εἰς οἰονδήποτε ἐκδιδομένον ἐν Ἀθῆναις περιοδικῶν ἢ ἡμερησίων. — Οὐδεμίαν περὶ πωλῆς ἐκτελεῖται ἂν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου.